

Επιμέλεια:

Χάρης Π. Παμπούκης

Καθηγητής Νομικής Σχολής Πανεπιστημίου Αθηνών

ΚΩΔΙΚΑΣ ΙΔΙΩΤΙΚΟΥ ΔΙΕΘΝΟΥΣ ΔΙΚΑΙΟΥ

- Ικανότητα φυσικού προσώπου
- Νομικά πρόσωπα
- Οικογενειακό διεθνές δίκαιο
- Διεθνείς συμβατικές ενοχές
- Διεθνείς αδικοπρακτικές ενοχές
- Εμπράγματο διεθνές δίκαιο
- Κληρονομικό διεθνές δίκαιο
- Εφαρμογή κανόνων ιδιωτικού διεθνούς δικαίου
- Ειδικοί κανόνες συγκρούσεως
- Δικονομικό διεθνές δίκαιο
- Διεθνής διαιτησία
- Δικαστική συνδρομή

5η έκδοση

Κώδικας Ιδιωτικού Διεθνούς Δικαίου - 5η έκδ.
Χάρης Π. Παμπούκης

ISBN 978-960-622-292-4

Σύμφωνα με το Ν. 2121/93 για την Πνευματική Ιδιοκτησία απαγορεύεται η αναδημοσίευση και γενικά η αναπαραγωγή του παρόντος έργου, η αποθήκευσή του σε βάση δεδομένων, η αναμετάδοσή του σε ηλεκτρονικά ή οποιαδήποτε άλλη μορφή και η φωτοαντιτύπωσή του με οποιονδήποτε τρόπο, χωρίς γραπτή άδεια του εκδότη.

ΔΗΛΩΣΗ ΕΚΔΟΤΙΚΟΥ ΟΙΚΟΥ

Το περιεχόμενο του παρόντος έργου έχει τύχει επιμελούς και αναλυτικής επιστημονικής επεξεργασίας. Ο εκδοτικός οίκος και οι συντάκτες δεν παρέχουν διά του παρόντος νομικές συμβουλές ή παρεμφερείς συμβουλευτικές υπηρεσίες, ουδεμία δε ευθύνη φέρουν για τυχόν ζημία τρίτου λόγω ενέργειας ή παράλειψης που βασίστηκε εν όλω ή εν μέρει στο περιεχόμενο του παρόντος έργου.

Art Director:	Θεόδωρος Μαστρογιάννης
Υπεύθυνος Παραγωγής:	Ανδρέας Μενούνος
Φωτοστοιχειοθεσία:	Αγγελική Ορφανουδάκη
Παραγωγή:	NB Production 021017M23

ΝΟΜΙΚΗ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ

Μαυρομητάλη 23, 106 80 Αθήνα
Τηλ.: 210 3678 800 • Fax: 210 3678 819
<http://www.nb.org> • e-mail: info@nb.org
Αθήνα: Μαυρομητάλη 2, 106 79 • Τηλ.: 210 3607 521
Πειραιάς: Φίλωνος 107-109, 185 36 • Τηλ: 210 4184 212
Πάτρα: Κανάρη 15, 262 22 • Τηλ.: 2610 361 600
Θεσ/νίκη: Φράγκων 1, 546 26 • Τηλ.: 2310 532 134

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
500
ΕΤΗΣΙΑ ΔΕΛΤΙΑ

Επιμέλεια:

Χάρης Π. Παμπούκης, Καθηγητής Νομικής Σχολής Πανεπιστημίου Αθηνών

ΚΩΔΙΚΑΣ ΙΔΙΩΤΙΚΟΥ ΔΙΕΘΝΟΥΣ ΔΙΚΑΙΟΥ

- Ι Ικανότητα φυσικού προσώπου
- Ι Νομικά πρόσωπα
- Ι Οικογενειακό διεθνές δίκαιο
- Ι Διεθνείς συμβατικές ενοχές
- Ι Διεθνείς αδικοπρακτικές ενοχές
- Ι Εμπράγματο διεθνές δίκαιο
- Ι Κληρονομικό διεθνές δίκαιο
- Ι Εφαρμογή κανόνων ιδιωτικού διεθνούς δικαίου
- Ι Ειδικοί κανόνες συγκρούσεως
- Ι Δικονομικό διεθνές δίκαιο
- Ι Διεθνής διαιτησία
- Ι Δικαστική συνδρομή

Συνεργασία:

Αλκαίος - Παναγιώτης Σιβιτανίδης, Δικηγόρος, ΔΝ

5η Έκδοση

ΝΟΜΙΚΗ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ

Code of Private International Law – 5th edition

Editor: **Haris P. Pamboukis**, Professor at University of Athens, School of Law

Abstract: This volume is a systematic compilation of Private International Law provisions. It includes the Private International Law provisions currently in force in Greece, and provisions of International Procedural Law. The issues covered include the legal capacity of a natural person, legal entities, international contractual obligations, international family law, the international regulation of real property, international succession, international arbitration and judicial cooperation.

ISBN 978-960-622-292-4

COPYRIGHT

All rights reserved. No part of this publication may be reproduced, stored in a retrieval system, or transmitted, in any form or by any means, without the prior permission of NOMIKI BIBLIOTHIKI S.A., or as expressly permitted by law or under the terms agreed with the appropriate reprographic rights organisation. Enquiries concerning reproduction which may not be covered by the above should be addressed to NOMIKI BIBLIOTHIKI S.A. at the address below.

DISCLAIMER

The content of this work is intended for information purposes only and should not be treated as legal advice. The publication is necessarily of a general nature; NOMIKI BIBLIOTHIKI S.A. makes no claim as to the comprehensiveness or accuracy of the information provided; Information is not offered for the purpose of providing individualized legal advice. Professional advice should therefore be sought before any action is undertaken based on this publication. Use of this work does not create an attorney-client or any other relationship between the user and NOMIKI BIBLIOTHIKI S.A. or the legal professionals contributing to this publication.

NOMIKI BIBLIOTHIKI

23, Mavromichali Str., 106 80 Athens Greece
Tel.: +30 210 3678 800 • Fax: +30 210 3678 819
<http://www.nb.org> • e-mail: info@nb.org

member of Europe's 100
dynamic enterprises

Committed to excellence

© 2017, NOMIKI BIBLIOTHIKI S.A.

ΠΡΟΛΟΓΟΣ 5ης ΕΚΔΟΣΗΣ

Όπως και στην προηγούμενη έκδοση έτσι και η παρούσα κατέσει αναγκαία λόγω ιδίως της ευρωπαϊκής νομοπαρασκευής στο εν ευρεία εννοία ιδ.δ.δ.

Ανάμεσα στα νομοθετήματα που ξεχωρίζουν λόγω της μεγάλης πρακτικής σημασίας τους και βρίσκονται στη νέα έκδοση είναι ο κανονισμός (ΕΕ) αριθ. 655/2014 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 15ης Μαΐου 2014 περί της διαδικασίας ευρωπαϊκής διαταγής δέσμευσης λογαριασμού προς διευκόλυνση της διασυννοριακής είσπραξης οφειλών σε αστικές και εμπορικές υποθέσεις, ο κανονισμός (ΕΕ) 2016/1104 του Συμβουλίου της 24ης Ιουνίου 2016 για τη θέσπιση ενισχυμένης συνεργασίας στον τομέα της διεθνούς δικαιοδοσίας, του εφαρμοστέου δικαίου και της αναγνώρισης και εκτέλεσης αποφάσεων σε ζητήματα περιουσιακών σχέσεων των καταχωρισμένων συντρόφων, ο κανονισμός (ΕΕ) 2016/1103 του Συμβουλίου της 24ης Ιουνίου 2016 για τη θέσπιση ενισχυμένης συνεργασίας στον τομέα της διεθνούς δικαιοδοσίας, του εφαρμοστέου δικαίου και της αναγνώρισης και εκτέλεσης αποφάσεων σε ζητήματα περιουσιακών σχέσεων των συζύγων, η αναδιτύπωση του κανονισμού (ΕΕ) 2015/848 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 20ής Μαΐου 2015 περί των διαδικασιών αφερεγγυότητας, αλλά και οι αλλαγές που επήλθαν στον Κώδικα Πολιτικής Δικονομίας στο χώρο του Δικονομικού Διεθνούς Δικαίου για να μνημονεύσω μερικές μόνο από τις αλλαγές που περιλαμβάνει η παρούσα έκδοση.

Η θέση την οποία καταλαμβάνει το ευρωπαϊκό ιδ.δ.δ. εκτοπίζοντας εν πολλοίς το εθνικό ιδ.δ.δ. γίνεται σταθερά σημαντικότερη και ήδη έχουν ενοποιηθεί σημαντικοί χώροι με χρήση μάλιστα όλων των μεθοδολογικών εργαλείων του σύγχρονου ιδ.δ.δ. εν στενή εννοία που περιλαμβάνει τη διεθνή δικαιοδοσία, το εφαρμοστέο δίκαιο και την αναγνώριση και εκτέλεση αλλοδαπών (δικαστικών και διαιτητικών) αποφάσεων και οιοσδήποτε δημόσιων πράξεων με όλους τους κανόνες που διαθέτει το μεθοδολογικό οπλοστάσιο.

Και αυτή η προσπάθεια ήταν συλλογική. Την ευθύνη της συγκέντρωσης και ταξινόμησης του υλικού της έκδοσης είχε ο Δρ. Αλκαίος Σιβτανίδης, ενώ όλη η διδακτική ομάδα του ιδ.δ.δ. της Νομικής Σχολής Αθηνών με την αναπλ. Καθηγήτρια

κ. Τσούκα, τον Λέκτορα κ. Γουργουρίνη, τον Δρα Μεταλληνό, τον Δρα Πανόπουλο, τον Δρα Ζουμπούλη, τον Δρα Σωμαράκη και τον κ. Γιώργο Νικολαΐδη συνέδραμε με προτάσεις και κείμενα και συνέβαλε συνεπώς αποφασιστικά και στη νέα αυτή έκδοση. Η παρούσα έκδοση δεν εμπλουτίστηκε μόνο με τα νέα νομοθετήματα ώστε να είναι κατά το δυνατό πλήρης, αλλά και βιβλιογραφικά περιλαμβάνει όλες τις πλέον πρόσφατες ελληνικές μονογραφίες και μελέτες του εν ευρεία εννοία ιδ.δ.δ. με θεματική κατάταξη.

Όπως πάντα η πολύτιμη βοήθεια της κας Παπαδογάμβρου και της κας Ορφανού στάθηκαν πολύτιμοι αρωγοί στην άσκηση και την επιτυχία και της νέας ανά χείρας εκδόσεως του Κώδικα ιδιωτικού διεθνούς δικαίου (Κιδ.δ.δ.). και συνεπώς τους ευχαριστώ όλους εγκάρδια και θερμά.

Αθήνα, 6 Αυγούστου 2017

Χάρης Π. Παμπούκης,
Καθηγητής Νομικής Σχολής Πανεπιστημίου Αθηνών

ΠΡΟΛΟΓΟΣ 4ης ΕΚΔΟΣΗΣ

Η νέα έκδοση του παρόντος Κώδικα κατέστη αναγκαία ενόψει της πρωτοφανούς νομοπαρασκευαστικής δραστηριότητας της ΕΕ κυρίως στο πεδίο του ευρωπαϊκού δικονομικού δικαίου.

Άνευ ετέρου απαραίτητη, τόσο για τον μελετητή του εν γένει ευρωπαϊκού ιδιωτικού διεθνούς δικαίου, όσο και για τις ανάγκες της δικηγορικής πράξης, κρίθηκε η συμπερίληψη σε νέα έκδοση του ανά χείρας Κώδικα του κειμένου του Κανονισμού ΕΕ 1215/2012 για τη διεθνή δικαιοδοσία, την αναγνώριση και την εκτέλεση αποφάσεων σε αστικές και εμπορικές υποθέσεις. Πράγματι ο εν λόγω Κανονισμός, ο οποίος συνιστά την αναδιατύπωση του Κανονισμού ΕΚ 44/2001 και του οποίου η (ουσιαστική) έναρξη ισχύος τοποθετείται την 10η Ιανουαρίου 2015, επιφέρει θεμελιώδεις αλλαγές στο εν ευρεία έννοια ευρωπαϊκό ιδιωτικό διεθνές δίκαιο. Ιδιαίτερη μνεία γίνεται στην -ευρύτατη- κατάργηση του εκτελεστικού τύπου στις διαφορές που εμπíπτουν στο πεδίο εφαρμογής του. Οι νέες ρυθμίσεις, αφενός μεν καθιστούν έκδηλη την ήδη σταδιακά επιτευχθείσα σχετικοποίηση της κρατικής κυριαρχίας, αφετέρου δε αποτελούν ένα βήμα προς τα εμπρός, σηματοδοτώντας κατά τον τρόπο αυτό μια νέα πορεία στο ευρωπαϊκό δικονομικό δίκαιο.

Οι ραγδαίες άλλωστε εξελίξεις στο πεδίο του ευρωπαϊκού δικονομικού δικαίου συντίθενται αρμονικά με τα ήδη ισχύοντα ευρωπαϊκά νομοθετικά κείμενα στο πεδίο του εν στενή έννοια ιδιωτικού διεθνούς δικαίου. Όστε, εξ απόψεως τουλάχιστον νομοπαρασκευαστικής δραστηριότητας της ΕΕ, γίνεται αντιληπτό ότι υφίσταται ήδη η νομοθετική βάση για έναν ευρωπαϊκό κώδικα του εν ευρεία έννοια ιδιωτικού διεθνούς δικαίου.

Σημειώνεται τέλος ότι για τη διευκόλυνση του αναγνώστη έχει αντιστοίχως εμπλουτισθεί και το αλφαβητικό ευρετήριο.

Θερμές ευχαριστίες οφείλονται όπως πάντοτε στον εκδότη κ. Καρατζά και στη Νομική Βιβλιοθήκη και φυσικά στην κ. Βούλα Παπαδογάμβρου, για την πάντα επιμελημένη εκδοτική παρουσία. Επίσης ευχαριστίες οφείλονται και στην κ. Βασι-

λική Μαραζοπούλου, Υπ. ΔΝ Τμήματος Νομικής και στον κ. Αιμίλιο Κορωναίο,
ΜΔΕ Ιδιωτικού Διεθνούς Δικαίου.

Αθήνα, 11 Φεβρουαρίου 2014

Χάρης Π. Παμπούκης,
Καθηγητής Νομικής Σχολής Πανεπιστημίου Αθηνών

ΠΡΟΛΟΓΟΣ 3ης ΕΚΔΟΣΗΣ

Το ιδιωτικό διεθνές δίκαιο είναι ο κλάδος που όπως είχε επισημάνει με μεγάλη εμβρίθεια ο *Φ. Φραντζεσκάκης* έχει ως επιστημολογικό σκοπό τη διαχείριση της ετερότητας και ακριβέστερα του νομικού πλουραλισμού*.

Η παγκοσμιοποίηση, που χαρακτηρίζει την εποχή μας, συνιστά και για τον ωραίο κλάδο του ιδιωτικού διεθνούς δικαίου μία σύγχρονη πρόκληση**. Πρόκληση μετασχηματισμού, ολοκλήρωσης και υπέρβασης.

Η πρώτη τάση είναι ακριβώς ο ίδιος ο *μετασχηματισμός του ιδ.δ.δ.* ως προς το αντικείμενό του και τη λειτουργία του. Γιατί σήμερα και το ιδιωτικό διεθνές δίκαιο ως κλάδος δικαίου αντιμετωπίζει και αυτός την πρόκληση της παγκοσμιοποίησews. Και συγκεκριμένα πώς μπορεί να συμβάλει στη ρυθμιστική ενοποίηση και αν όχι εναρμόνιση που είναι απαραίτητες σε ένα κόσμο με λιγότερα σύνορα γιατί υποστηρίζουν τη βεβαιότητα δικαίου, ιδιότητα εγγενώς συνυφασμένη με τη δικαιοσύνη (το δίκαιο δεν μπορεί να είναι αυθαίρετο) και βέβαια με μεγάλη συμβολή στη συναλλακτική νομική σταθερότητα.

Το ιδιωτικό διεθνές δίκαιο αποκτά χαρακτηριστικά *ολιστικού* κλάδου που χαρακτηρίζεται ακριβώς από τη διαχείριση της διαφορετικότητας περιλαμβάνοντας μεθοδολογικά όχι μόνο τον παραδοσιακό κανόνα σύγκρουσης αλλά και το διεθνές ομοιόμορφο δίκαιο. Η ενοποίηση του δικαίου τόσο στο ουσιαστικό πεδίο όσο και στο πεδίο του κανόνα σύγκρουσης καθώς και όλες οι συνακόλουθες τεχνικές (συντονισμός, εναρμόνιση), ανήκουν στο επιστημολογικό πεδίο του αναεωμένου ιδ.δ.δ.

Παράλληλα το ιδιωτικό διεθνές δίκαιο υπόκειται σε *υπέρβαση* του έμμεσου χαρακτήρα του δια της υπόδειξης του εφαρμοστέου δικαίου, που εκφράζεται κυρίως δια μέσου της πολύμορφης ουσιαστικοποίησης, είτε μέσω διεθνών ρυθμί-

* Πρόλογος στο Βιβλίο του *S. Romano*, *L'ordre juridique*, trad. François et Gothot, Dalloz, 1975, p. XVI.

** *Ch. P. Pamboukis*, *Droit international privé holistique: droit uniforme et droit international privé*, *Recueil des cours*, t. 330 (2007), Martinus Nijhoff Publishers, 2008.

σεων ουσιαστικού ιδιωτικού διεθνούς δικαίου, είτε μέσω εθνικών ρυθμίσεων, χωρίς να παραγνωρίζεται και η ολοένα κυρίαρχη κοινοτικοποίηση του ιδ.δ.δ. (είτε συντεταγμένα μέσω κοινοτικών εργαλείων ιδ.δ.δ. όπως π.χ. ο Κανονισμός Ρώμη I και II, είτε με σποραδικές διατάξεις ιδ.δ.δ. σε διάφορα άλλα κοινοτικά κείμενα είτε τέλος μέσω της ουσιαστικοποίησης δικαιοκλών χώρων που καθιστά το ιδ.δ.δ. εργαλείο κατανομής του πεδίου εφαρμογής μεταξύ κοινοτικών και μη κοινοτικών ρυθμίσεων). Και ασφαλώς ο εξευρωπαϊσμός του ιδ.δ.δ. είναι και θα παραμείνει μία από τις κυρίαρχες συζητήσεις τόσο ως προς το κατά πόσο είναι ενδεχόμενο ένα φεντεραλιστικό ευρωπαϊκό ιδ.δ.δ. έναντι των εθνικών όσο και ως προς τη δημοκρατικά νομιμοποιητική του βάση.

Η περιπλοκότητα των ρυθμίσεων στο εν ευρεία έννοια ουσιαστικό δίκαιο έχουν καταστήσει πλέον κυρίαρχες τις δικονομικές πτυχές και παρατηρούμε μία σχετική αλλά προοδευτικά επιβεβαιούμενη κυριαρχία του *forum* έναντι του *jus*. Είναι σαφές ότι το *forum* αποκτά αυξανόμενη αξία και συμπροσδιορίζει την ουσιαστική λύση.

Το εν γένει φυσικά διεθνές, υπερεθνικό και διεθνικό δικαιοπερίβαλλον επίσης έχει αλλάξει. Έχει γίνει συνθετότερο και ασφαλώς πολυπλοκότερο. Οι διεθνείς δικαιοπαραγωγικές πηγές και οργανισμοί προχωρούν σε μία δικαιοθέτηση που καταλήγει σε μία πολυταξία. Πολλές διακυβερνητικές οργανώσεις έχουν παράλληλα αντικείμενα ορισμένες φορές ανταγωνιστικά και όχι σπάνια αντιφατικά. Τα εργαλεία επίσης διαφέρουν και κυρίαρχη είναι η διαλεκτική ένταση μεταξύ *hard law* και *soft law*. Οι διεθνείς συμβάσεις δεν είναι πλέον το μόνο εργαλείο διεθνούς δικαιοθέτησης αφού παράλληλα έχουν αναπτυχθεί εργαλεία *soft law*.

Προφανώς οι σύγχρονες αυτές τάσεις (ουσιαστικοποίηση/δικονομικοποίηση/εξευρωπαϊσμός/μη δεσμευτικό δίκαιο/διεθνής ρυθμιστική πολυταξία/ ενοποίηση του δικαίου) είναι σήμερα σημεία της μετεξέλιξης του ιδ.δ.δ. που αναζητεί την ταυτότητά του εν μέσω της παγκοσμιοποίησής. Γιατί τελικά αυτή η αλλαγή τοπίου συνιστά την τελική *ολοκλήρωση* του ιδ.δ.δ. ως κλάδου ρύθμισης των ιδιωτικών δικαιοκλών σχέσεων ακριβώς την εποχή της παγκοσμιοποίησής που επιφέρει σχετική άρση των συνόρων και σύγχυση όχι μόνο μεταξύ δικαιοκλών τάξεων αλλά και μεταξύ του δικαίου και του μη δικαίου για να θυμηθούμε τη διάσημη διάκριση του *Doyen Carbonnier*.

Το ιδιωτικό διεθνές δίκαιο είναι και θα παραμείνει το εργαλείο ρύθμισης της ελευθερίας ακολουθώντας ένα μετασχηματισμό σε ένα *διεθνικό δίκαιο* που εμπεριέχει τόσο το κλασσικό ιδ.δ.δ. όσο και το διεθνές ομοιόμορφο. Αυτό το διευρυ-

μένο διεθνικό δίκαιο θα είναι δυνατό και να φιλοξενήσει και να οργανώσει σε σύστημα τόσο θέματα επιλογής δικαίου όσο και θέματα ουσιαστικής ρύθμισης διεθνών δικαιοκινών σχέσεων. Βρισκόμαστε σήμερα μπροστά σε ένα νέο ή έστω σοβαρά ανανεωμένο ιδ.δ.δ. και σε ένα νέο δικαιοκινό περιβάλλον της διεθνούς ρύθμισης που το πρώτο πρέπει να οργανώσει ρυθμιστικά.

Το μετασχηματισμό αυτό παρακολουθεί και ο ανά χείρας κώδικας ιδιωτικού διεθνούς δικαίου που έτυχε ευμενούς υποδοχής και αποτελεί ένα χρηστικό εργαλείο τόσο για τη διδασκαλία του μαθήματος όσο και για την πράξη (δικαστές και δικηγόρους) κυρίως σήμερα που ο ίδιος ο κλάδος έχει μεταβληθεί λόγω ακριβώς των παραπάνω εξελίξεων σε ένα σύνθετο κλάδο με μεγάλη όμως πρακτική εφαρμογή.

Σημαντικές εξελίξεις κατέστησαν αναγκαία την γ' έκδοση κυρίως λόγω σημαντικών κειμένων ευρωπαϊκού ιδιωτικού διεθνούς δικαίου [λ.χ. Κανονισμός 650/2012 για τη διεθνή δικαιοδοσία και το εφαρμοστέο δίκαιο στην κληρονομική διαδοχή και Κανονισμός 1259/2010 για το εφαρμοστέο δίκαιο στο διαζύγιο (στον οποίο εντέλει δεν συμμετέχει η Χώρα μας)], αλλά και λόγω της θέσης σε ισχύ της Συνθήκης για τη Λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης.

Στη νέα αυτή έκδοση αποφασιστική ήταν η συμβολή της Χρ. Τσούκα, Επ. Καθηγήτριας της Νομικής Σχολής του Πανεπιστημίου Αθηνών, του Ν. Δαβράδου, εκλεκτού Ειδικού Επιστήμονα της Νομικής Σχολής του Πανεπιστημίου Αθηνών και φυσικά, όπως πάντα, της κ. Β. Παπαδογάμβρου.

Αθήνα, 5 Αυγούστου 2012

Χάρης Π. Παμπούκης,

Καθηγητής Νομικής Σχολής Πανεπιστημίου Αθηνών

ΠΡΟΛΟΓΟΣ 2ης ΕΚΔΟΣΗΣ

Η αυξανόμενη σημασία του ιδδδ, λόγω της διεθνοποίησης των διεθνών βιοτικών σχέσεων, κατέστησε αναγκαία την προσπάθεια συστηματικής συλλογής των ρυθμίσεων του κλάδου αυτού για να υποβοηθηθεί το ακαδημαϊκό έργο και να καταστούν ευρύτερα γνωστές οι ρυθμίσεις αυτές στην πράξη. Πράγματι, τόσο ο εξευρωπαϊσμός του ιδδδ όσο και ο πληθωρισμός διεθνών και διεθνικών ρυθμίσεων έχουν προσδώσει στον ευγενή αυτό κλάδο πολυπλοκότητα και συνθετότητα. Το σύγχρονο ιδδδ είναι ολιστικό. Συγχρόνως, το ιδδδ έχει μεταβληθεί, όπως φανερώνει η πράξη, από ένα θεωρητικό, αριστοκρατικό κλάδο σε λειτουργικό, που ρυθμίζει ολοένα και μεγαλύτερο αριθμό βιοτικών σχέσεων.

Η επεξεργασμένη ανά χείρας συλλογή καταρτίσθηκε με βάση τα κριτήρια που εξηγούνται στην Εισαγωγή που ακολουθεί.

Η χρησιμότητά της διευκολύνεται από την προσθήκη της πρόσφατης ελληνικής βιβλιογραφίας και από πίνακες ισχυουσών ρυθμίσεων διεθνούς ομοιομόρφου δικαίου και διμερών Συμβάσεων. Το αναλυτικό αλφαβητικό ευρετήριο θα διευκολύνει επίσης τη χρήση του.

Οι σημαντικές μεταβολές με την υπογραφή και τη θέση σε ισχύ σημαντικών νομοθετημάτων, κυρίως διεθνών, κατέστησε αναγκαία τη β' έκδοση του κιδδδ.

Οφείλονται ιδιαίτερα ευχαριστίες στην κα Βασιλική Βασιλοπούλου και στη Νομική Βιβλιοθήκη για την πάντα επιμελημένη εκδοτική παρουσία.

Αθήνα, 28 Δεκεμβρίου 2009

Χάρης Π. Παμπούκης,

Καθηγητής Νομικής Σχολής Πανεπιστημίου Αθηνών

ΠΡΟΛΟΓΟΣ 1ης ΕΚΔΟΣΗΣ

Η αυξανόμενη σημασία του ιδδδ, λόγω της διεθνοποίησης των διεθνών βιοτικών σχέσεων, κατέστησε αναγκαία την προσπάθεια συστηματικής συλλογής των ρυθμίσεων του κλάδου αυτού για να υποβοηθηθεί το ακαδημαϊκό έργο και να καταστούν ευρύτερα γνωστές οι ρυθμίσεις αυτές στην πράξη. Πράγματι, τόσο ο εξευρωπαϊσμός του ιδδδ όσο και ο πληθωρισμός διεθνών και διεθνικών ρυθμίσεων έχουν προσδώσει στον ευγενή αυτό κλάδο πολυπλοκότητα και συνθετότητα. Το σύγχρονο ιδδδ είναι ολιστικό. Συγχρόνως, το ιδδδ έχει μεταβληθεί, όπως φανερώνει η πράξη, από ένα θεωρητικό, αριστοκρατικό κλάδο σε λειτουργικό, που ρυθμίζει ολόένα και μεγαλύτερο αριθμό βιοτικών σχέσεων.

Η επεξεργασμένη ανά χείρας συλλογή καταρτίσθηκε με βάση τα κριτήρια που εξηγούνται στην Εισαγωγή που ακολουθεί.

Η χρησιμότητά της διευκολύνεται από την προσθήκη της πρόσφατης ελληνικής βιβλιογραφίας και από πίνακες ισχυουσών ρυθμίσεων διεθνούς ομοιομόρφου δικαίου και διμερών Συμβάσεων. Το αναλυτικό αλφαβητικό ευρετήριο θα διευκολύνει επίσης τη χρήση του.

Οφείλονται ιδιαίτερα ευχαριστίες στην κα Βασιλική Βασιλοπούλου και στη Νομική Βιβλιοθήκη για την πάντα επιμελημένη εκδοτική παρουσία.

Αθήνα, 4 Φεβρουαρίου 2009

Χάρης Π. Παμπούκης,

Αναπλ. Καθηγητής Νομικής Σχολής Πανεπιστημίου Αθηνών

Π Ε Ρ Ι Ε Χ Ο Μ Ε Ν Α

Εισαγωγή.....XXXIX

I. ΙΚΑΝΟΤΗΤΑ ΦΥΣΙΚΟΥ ΠΡΟΣΩΠΟΥ

α) Διεθνείς ρυθμίσεις

—

β) Ευρωπαϊκές ρυθμίσεις

—

γ) Εθνικές ρυθμίσεις

[1] Αστικός Κώδικας

[Άρθρα 5-9]..... 5

[2] Ν 344/1976

Περί ληξιαρχικών πράξεων [Άρθρα 40 παρ. 1-2, 42 παρ. 1-2, 6] 6

Ισχύουσες ρυθμίσεις διεθνούς ομοιόμορφου δικαίου 8

II. ΝΟΜΙΚΑ ΠΡΟΣΩΠΑ

α) Διεθνείς ρυθμίσεις

—

β) Ευρωπαϊκές ρυθμίσεις

[3] Συνθήκη για τη λειτουργία

της Ευρωπαϊκής Ένωσης [Άρθρο 49]..... 13

[3α] Οδηγία 2007/36/ΕΚ

του Συμβουλίου, της 11ης Ιουλίου 2007, σχετικά με την άσκηση ορισμένων δικαιωμάτων από μετόχους εισηγμένων εταιρειών [Άρθρο 1 παρ. 1-2] 15

[4] Κανονισμός (ΕΟΚ) αριθ. 2137/85

Του Συμβουλίου της 25ης Ιουλίου 1985 σχετικά με την ίδρυση Ευρωπαϊκού Ομίλου Οικονομικού Σκοπού (ΕΟΟΣ)..... 17

[5] ΠΔ 38/1992

Για τα μέτρα εφαρμογής στην Ελλάδα του Κανονισμού του Συμβουλίου Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων αριθ. 2137/1985 σχετικά με τον Ευρωπαϊκό Όμιλο Οικονομικού Σκοπού..... 35

[6] Κανονισμός (ΕΚ) αριθ. 2157/2001

Του Συμβουλίου της 8ης Οκτωβρίου 2001 περί του καταστατικού της ευρωπαϊκής εταιρίας (SE)..... 39

[7] Κανονισμός (ΕΚ) αριθ. 1435/2003

του Συμβουλίου της 22ας Ιουλίου 2003 περί του καταστατικού της ευρωπαϊκής συνεταιριστικής εταιρείας [Άρθρα 1 παρ. 1, 2 παρ. 1, 3 παρ. 1, 2, 4 παρ. 6, 5 παρ. 2, 3, 6, 7 παρ. 1, 7-16, 8, 11 παρ. 1, 5, 12, 17, 18 παρ. 1, 28, 29, 30, 51, 73 παρ. 1] 72

[8] Κανονισμός (ΕΚ) αριθ. 1082/2006

Του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 5ης Ιουλίου 2006 για τον ευρωπαϊκό όμιλο εδαφικής συνεργασίας (ΕΟΕΣ) [Άρθρα 1-6, 8, 12-15]..... 80

[9] Οδηγία 2005/56/ΕΚ

Του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 26ης Οκτωβρίου 2005 για τις διασυνორιακές συγχωνεύσεις κεφαλαιουχικών εταιριών..... 91

[9α] Ν 3777/2009

Διασυνორιακές συγχωνεύσεις κεφαλαιουχικών εταιριών και άλλες διατάξεις [Άρθρα 1-17]..... 108

[10] Κανονισμός (ΕΕ) αριθ. 2015/848

Του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 20ης Μαΐου 2015 περί των διαδικασιών αφερεγγυότητας (αναδιτύπωση) 121

[10α] Οδηγία 98/26/ΕΚ

Του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 19ης Μαΐου 1998 σχετικά με το αμετάκλητο του διακανονισμού στα συστήματα πληρωμών και στα συστήματα διακανονισμού αξιογράφων [Άρθρο 8]..... 209

[10β] Οδηγία 2001/24/ΕΚ

Του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 4ης Απριλίου 2001 για την εξυγίανση και την εκκαθάριση των πιστωτικών ιδρυμάτων [Άρθρα 10, 20-32] 210

[10γ] Οδηγία 2014/59/ΕΕ

Του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 15ης Μαΐου 2014 για τη θέσπιση πλαισίου για την ανάκαμψη και την εξυγίανση πιστωτικών ιδρυμάτων και επιχειρήσεων επενδύσεων και για την τροποποίηση της οδηγίας 82/891/ΕΟΚ του Συμβουλίου, και των οδηγιών 2001/24/ΕΚ, 2002/47/ΕΚ, 2004/25/ΕΚ, 2005/56/ΕΚ, 2007/36/ΕΚ, 2011/35/ΕΕ, 2012/30/ΕΕ και 2013/36/ΕΕ, καθώς και των κανονισμών του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου (ΕΕ) αριθ. 1093/2010 και (ΕΕ) αριθ. 648/2012 [Άρθρο 55]..... 216

[10δ] Οδηγία 2009/138/ΕΚ

Του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 25ης Νοεμβρίου 2009 σχετικά με την ανάληψη και την άσκηση δραστηριοτήτων ασφάλισης και αντασφάλισης (Φερεγγυότητα ΙΙ) [Άρθρα 269, 273-274, 285-294, 296]..... 218

[10ε] Οδηγία 2004/25/ΕΚ

Του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 21ης Απριλίου 2004 σχετικά με τις δημόσιες προσφορές εξαγοράς [Άρθρο 4]..... 225

γ) Εθνικές ρυθμίσεις

[11] Αστικός Κώδικας

[Άρθρο 10]..... 227

[11α] Κώδικας Πολιτικής Δικονομίας

[Άρθρο 27]..... 228

[11B] N 4072/2012

Βελτίωση επιχειρηματικού περιβάλλοντος - Νέα εταιρική μορφή -
[Σήματα - Μεσίτες Ακινήτων - Ρύθμιση θεμάτων ναυτιλίας, λιμένων
και αλιείας και άλλες διατάξεις [Άρθρον 45] 229

[12] AN 89/1967

Περί εγκαταστάσεως εν Ελλάδα αλλοδαπών Εμποροβιομηχανικών
Εταιρειών [Άρθρα 1, 2] 230

[13] N 791/1978

Περί διατάξεων αφορωσών το εν Ελλάδα καθεστώς των κατά το δίκαιον
αλλοδαπής Πολιτείας συσταθεισών ναυτιλιακών εταιρειών [Άρθρον 1] 233

[14] N 27/1975

Περί φορολογίας πλοίων, επιβολής εισφοράς προς ανάπτυξιν
της Εμπορικής Ναυτιλίας, εγκαταστάσεως αλλοδαπών ναυτιλιακών
επιχειρήσεων και ρυθμίσεως συναφών θεμάτων [Άρθρο 25] 234

[15] N 3588/2007

Πτωχευτικός Κώδικας [Άρθρα 4, 89, 91] 240
Ισχύουσες ρυθμίσεις διεθνούς ομοιόμορφου δικαίου 242

III. ΟΙΚΟΓΕΝΕΙΑΚΟ ΔΙΕΘΝΕΣ ΔΙΚΑΙΟ

α) Διεθνείς ρυθμίσεις

1. Γάμος

[16] N 1656/1986

Κύρωση διεθνούς σύμβασης «για τη διευκόλυνση της τέλεσης γάμων
στο εξωτερικό» 247

2. Τέκνα

[17] N 872/1979

Περί κυρώσεως της από 12 Σεπτεμβρίου 1962 υπογραφείσης υπό
της Ελλάδος εν Βρυξέλλαις Διεθνούς Συμβάσεως «περί της αποδείξεως
της γνησιότητας των φυσικών τέκνων έναντι της μητρός» [Άρθρα 1-5] 252

[18] Ν 873/1979

Περί Κυρώσεως της από 14 Σεπτεμβρίου 1961 υπογραφείσης υπό της Ελλάδος εν Ρώμη Διεθνούς Συμβάσεως «περί επεκτάσεως της αρμοδιότητος των εντεταλμένων να δέχονται αναγνωρίσεις εξωγάμων τέκνων Αρχών» [Άρθρα 1-5] 254

[19] Ν 1657/1986

Κύρωση της Διεθνούς Σύμβασης «για τη νομιμοποίηση των τέκνων με γάμο» 256

[20] Ν 1702/1987

Κύρωση Ευρωπαϊκής Σύμβασης «για το νομικό καθεστώς των τέκνων που γεννήθηκαν χωρίς γάμο των γονέων τους» [Άρθρα 1-10] 263

[21] Ν 2102/1992

Κύρωση Διεθνούς Σύμβασης «για τα αστικά θέματα της διεθνούς απαγωγής παιδιών» 265

[22] Ν 3765/2009

Κύρωση της Σύμβασης για την προστασία των παιδιών και τη συνεργασία σχετικά με τη διακρατική υιοθεσία 280

[23] Ν 4020/2011

Κύρωση της Σύμβασης για τη διεθνή δικαιοδοσία, το εφαρμοστέο δίκαιο, την αναγνώριση, την εκτέλεση και τη συνεργασία ως προς τη γονική ευθύνη και τα μέτρα προστασίας των παιδιών 297

3. Διατροφές

[24] Ν 2750/1999

Κύρωση της Σύμβασης μεταξύ των Κρατών - Μελών των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων «περί απλοποίησης των διαδικασιών διεκδίκησης της διατροφής» 319

[25] Ν 3137/2003

Κύρωση της Σύμβασης «για το εφαρμοστέο δίκαιο στις υποχρεώσεις διατροφής» 325

[25a] 2009/941/EK

Απόφαση της Επιτροπής, της 30ής Νοεμβρίου 2009 για τη σύναψη, εκ μέρους της Ευρωπαϊκής Κοινότητας, του πρωτοκόλλου της Χάγης της 23ης Νοεμβρίου 2007 σχετικά με το εφαρμοστέο δίκαιο στις υποχρεώσεις διατροφής 332

β) Ευρωπαϊκές ρυθμίσεις

[26] Κανονισμός (ΕΕ) αριθ. 1259/2010

Του Συμβουλίου της 20ής Δεκεμβρίου 2010 για τη θέσπιση ενισχυμένης συνεργασίας στον τομέα του δικαίου που είναι εφαρμοστέο στο διαζύγιο και τον δικαστικό χωρισμό 349

[27] Κανονισμός (ΕΚ) αριθ. 4/2009

Του Συμβουλίου της 18ης Δεκεμβρίου 2008 για τη διεθνή δικαιοδοσία, το εφαρμοστέο δίκαιο, την αναγνώριση και εκτέλεση αποφάσεων και τη συνεργασία σε θέματα υποχρεώσεων διατροφής [Άρθρο 15]..... 363

[27a] Κανονισμός (ΕΕ) αριθ. 2016/1103

Του Συμβουλίου της 24ης Ιουνίου 2016 για τη θέσπιση ενισχυμένης συνεργασίας στον τομέα της διεθνούς δικαιοδοσίας, του εφαρμοστέου δικαίου και της αναγνώρισης και εκτέλεσης αποφάσεων σε ζητήματα περιουσιακών σχέσεων των συζύγων..... 364

[27b] Κανονισμός (ΕΕ) αριθ. 2016/1104

Του Συμβουλίου της 24ης Ιουνίου 2016 για τη θέσπιση ενισχυμένης συνεργασίας στον τομέα της διεθνούς δικαιοδοσίας, του εφαρμοστέου δικαίου και της αναγνώρισης και εκτέλεσης αποφάσεων σε ζητήματα περιουσιακών σχέσεων των καταχωρισμένων συντρόφων 408

γ) Εθνικές ρυθμίσεις

[28] Αστικός Κώδικας

[Άρθρα 13-24]..... 451

[29] Ν 4356/2015

Σύμφωνο συμβίωσης, άσκηση δικαιωμάτων, ποινικές και άλλες διατάξεις [Άρθρο 13]..... 454
Ισχύουσες ρυθμίσεις διεθνούς ομοιόμορφου δικαίου 454

IV. ΔΙΕΘΝΕΙΣ ΣΥΜΒΑΤΙΚΕΣ ΕΝΟΧΕΣ

α) Διεθνείς ρυθμίσεις

[30] Ν 1792/1988

Κύρωση σύμβασης για την προσχώρηση της Ελληνικής Δημοκρατίας στη σύμβαση για το εφαρμοστέο δίκαιο στις συμβατικές ενοχές 461

[31] Ν 2532/1997

Κύρωση της Σύμβασης των Ηνωμένων Εθνών για τις διεθνείς πωλήσεις κινητών πραγμάτων (CISG)..... 477

β) Ευρωπαϊκές ρυθμίσεις

[32] Κανονισμός (ΕΚ) αριθ. 593/2008

Του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 17ης Ιουνίου 2008 για το εφαρμοστέο δίκαιο στις συμβατικές ενοχές «Ρώμη Ι» 510

[33] Οδηγία 93/13/ΕΟΚ

Του Συμβουλίου της 5ης Απριλίου 1993 σχετικά με τις καταχρηστικές ρήτρες των συμβάσεων που συνάπτονται με καταναλωτές [Άρθρο 6]..... 535

[33α] Οδηγία 2004/39/ΕΚ

Του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 21ης Απριλίου 2004 για τις αγορές χρηματοπιστωτικών μέσων, για την τροποποίηση των οδηγιών 85/611/ΕΟΚ και 93/6/ΕΟΚ του Συμβουλίου και της οδηγίας 2000/12/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου και για την κατάργηση της οδηγίας 93/22/ΕΟΚ του Συμβουλίου (MiFID I) [Άρθρο 36 παρ. 4] 536

[33β] Οδηγία 2014/65/ΕΕ

Του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 15ης Μαΐου 2014 για τις αγορές χρηματοπιστωτικών μέσων και την τροποποίηση της οδηγίας 2002/92/ΕΚ και της οδηγίας 2011/61/ΕΕ (MiFID II) [Άρθρο 44 παρ. 4] 537

γ) Εθνικές ρυθμίσεις

[34] Αστικός Κώδικας

[Άρθρο 25]..... 538

[35] Ν 1429/1984

Προστασία των Ελλήνων που εργάζονται σε χώρες της Ασίας
ή της Αφρικής και άλλες διατάξεις..... 539

[36] Ν 2251/1994

Προστασία των καταναλωτών [Άρθρο 5 παρ. 6 εδάφ. β', 9β'] 543

Ισχύουσες ρυθμίσεις διεθνούς ομοιόμορφου δικαίου 544

Υ. ΔΙΕΘΝΕΙΣ ΕΞΩΣΥΜΒΑΤΙΚΕΣ ΕΝΟΧΕΣ**α) Διεθνείς ρυθμίσεις**

—

β) Ευρωπαϊκές ρυθμίσεις**[37] Κανονισμός (ΕΚ) αριθ. 662/2009**

Του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 13ης Ιουλίου 2009
για τη θέσπιση διαδικασίας για τη διαπραγμάτευση και σύναψη συμφωνιών
μεταξύ κρατών μελών και τρίτων χωρών για ιδιαίτερα θέματα που
αφορούν το εφαρμοστέο δίκαιο σε συμβατικές και εξωσυμβατικές ενοχές 553

[38] Κανονισμός (ΕΚ) αριθ. 864/2007

Του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου
της 11ης Ιουλίου 2007 για το εφαρμοστέο δίκαιο
στις εξωσυμβατικές ενοχές («Ρώμη II»)..... 565

[39] Οδηγία 95/46/ΕΚ

Του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου
της 24ης Οκτωβρίου 1995 για την προστασία των φυσικών προσώπων
έναντι της επεξεργασίας δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα και
για την ελεύθερη κυκλοφορία των δεδομένων αυτών [Άρθρο 4] 584

γ) Εθνικές ρυθμίσεις**[40] Αστικός Κώδικας**

[Άρθρο 26]..... 586

[41] Ν 146/1914

Περί αθεμίτου ανταγωνισμού [Άρθρο 23] 587

[42] Ν 3959/2011

Προστασία του ελεύθερου ανταγωνισμού [Άρθρο 46] 588

[43] Ν 1892/1990Για τον εκσυγχρονισμό και την ανάπτυξη και άλλες διατάξεις
[Άρθρο 77 παρ. 6] 589**[44] Ν 2472/1997**Προστασία του ατόμου από την επεξεργασία δεδομένων
προσωπικού χαρακτήρα [Άρθρο 3] 590

Ισχύουσες ρυθμίσεις διεθνούς ομοιόμορφου δικαίου 592

VI. ΕΜΠΙΡΑΓΜΑΤΟ ΔΙΕΘΝΕΣ ΔΙΚΑΙΟ**α) Διεθνείς ρυθμίσεις**

—

β) Ευρωπαϊκές ρυθμίσεις**[44α] Οδηγία 98/26/ΕΚ**Του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 19ης Μαΐου 1998
σχετικά με το αμετάκλητο του διακανονισμού στα συστήματα πληρωμών
και στα συστήματα διακανονισμού αξιογράφων [Άρθρο 9] 599**[44β] Οδηγία 2001/24/ΕΚ**Του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 4ης Απριλίου 2001
για την εξυγίανση και την εκκαθάριση των πιστωτικών ιδρυμάτων [Άρθρο 24] 600**[44γ] Οδηγία 2002/47/ΕΚ**Του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 6ης Ιουνίου 2002
για τις συμφωνίες παροχής χρηματοοικονομικής ασφάλειας [Άρθρο 9] 601

γ) Εθνικές ρυθμίσεις

[45] Αστικός Κώδικας

[Άρθρα 12, 27]..... 603

Ισχύουσες ρυθμίσεις διεθνούς ομοιόμορφου δικαίου 604

VII. ΚΛΗΡΟΝΟΜΙΚΟ ΔΙΕΘΝΕΣ ΔΙΚΑΙΟ

α) Διεθνείς ρυθμίσεις

[46] Ν 1325/1983

Κύρωση της Σύμβασης για τις συγκρούσεις νόμων που αφορούν τον τύπο διατάξεων διαθήκης που συνομολογήθηκε στη Χάγη στις 5 Οκτωβρίου 1961 609

β) Ευρωπαϊκές ρυθμίσεις

[47] Κανονισμός (ΕΕ) αριθ. 650/2012

Του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 4ης Ιουλίου 2012 σχετικά με τη διεθνή δικαιοδοσία, το εφαρμοστέο δίκαιο, την αναγνώριση και εκτέλεση αποφάσεων, την αποδοχή και εκτέλεση δημόσιων εγγράφων στον τομέα της κληρονομικής διαδοχής και την καθιέρωση ευρωπαϊκού κληρονομητηρίου 615

γ) Εθνικές ρυθμίσεις

[48] Αστικός Κώδικας

[Άρθρο 28]..... 673

[49] ΝΔ 472/1974

Περί ρυθμίσεως θεμάτων τινών κληρονομίας των ελληνικής ιθαγενείας κατοίκων αλλοδαπής [Άρθρον 1]..... 674

[50] Ν 1738/1987

Σύσταση Συμβουλίου Πρόληψης της Εγκληματικότητας, τροποποίηση διατάξεων του Ποινικού Κώδικα, των Κωδίκων Ποινικής και Πολιτικής Δικονομίας και άλλες διατάξεις [Άρθρο 21]..... 675

[51] Ν 139/1975

Περί κυρώσεως της εν Νέα Υόρκη την 28 Σεπτ. 1954 υπογραφείσης
Διεθνούς Συμβάσεως και του συνοδευόντος ταύτην παραρτήματος
περί του καθεστώτος των ανιθαγενών [Άρθρο 12 παρ. 1]..... 676

**VIII. ΕΦΑΡΜΟΓΗ ΚΑΝΟΝΩΝ ΙΔΙΩΤΙΚΟΥ
ΔΙΕΘΝΟΥΣ ΔΙΚΑΙΟΥ**

α) Διεθνείς ρυθμίσεις

[52] ΝΔ 3989/1959

Περί κυρώσεως της πολυμερούς Συμβάσεως «περί της Νομικής
Καταστάσεως των Προσφύγων» [Άρθρο 12 παρ. 1]..... 681

[53] Ν 593/1977

Περί κυρώσεως της εν Λονδίνω την 7ην Ιουνίου 1968 υπογραφείσης
Ευρωπαϊκής Συμβάσεως «περί της πληροφορήσεως επί
του αλλοδαπού δικαίου» 682

[54] Ν 1709/1987

Κύρωση του πρόσθετου πρωτοκόλλου της Ευρωπαϊκής Σύμβασης
για την πληροφόρηση για το Αλλοδαπό Δίκαιο..... 689

β) Ευρωπαϊκές ρυθμίσεις

—

γ) Εθνικές ρυθμίσεις

[55] Αστικός Κώδικας

[Άρθρα 29-33]..... 696

[56] Κώδικας Πολιτικής Δικονομίας [Άρθρο 337]..... 697

Ισχύουσες ρυθμίσεις διεθνούς ομοιόμορφου δικαίου 697

ΙΧ. ΕΙΔΙΚΟΙ ΚΑΝΟΝΕΣ ΣΥΓΚΡΟΥΣΕΩΣ

Α. ΤΥΠΟΣ ΔΙΚΑΙΟΠΡΑΞΙΑΣ

α) Διεθνείς ρυθμίσεις

β) Ευρωπαϊκές ρυθμίσεις

γ) Εθνικές ρυθμίσεις

[57] Αστικός Κώδικας

[Άρθρο 11]..... 703

Β. ΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΑ ΑΓΑΘΑ

α) Διεθνείς ρυθμίσεις

[58] Ν 3348/2005

Κύρωση της Σύμβασης Unidroit για τα κλαπέντα ή παρανόμως
εξαχθέντα πολιτιστικά αγαθά..... 704

β) Ευρωπαϊκές ρυθμίσεις

[59] Κανονισμός (ΕΚ) αριθ. 116/2009

του Συμβουλίου της 18ης Δεκεμβρίου 2008 σχετικά με
την εξαγωγή πολιτιστικών αγαθών *[Άρθρα 1-2]* 718

[60] Ν 4355/2015

Προσαρμογή της ελληνικής νομοθεσίας στις διατάξεις
της Οδηγίας 2014/60/ΕΕ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και
του Συμβουλίου της 15ης Μαΐου 2014 σχετικά με την επιστροφή
πολιτιστικών αγαθών, που έχουν απομακρυνθεί παράνομα
από το έδαφος κράτους – μέλους και άλλες διατάξεις 720

γ) Εθνικές ρυθμίσεις

Γ. ΠΝΕΥΜΑΤΙΚΗ ΚΑΙ ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΚΗ ΙΔΙΟΚΤΗΣΙΑ

α) Διεθνείς ρυθμίσεις

β) Ευρωπαϊκές ρυθμίσεις

γ) Εθνικές ρυθμίσεις

[61] N 2121/1993

Πνευματική ιδιοκτησία, συγγενικά δικαιώματα και πολιτιστικά θέματα
[Άρθρα 67, 68Α] 729

[62] N 2239/1994

Περί σημάτων [Άρθρο 33]

ΚΑΤΑΡΓΗΘΗΚΕ

Βλ. άρθρο 183 ν. 4072/2012 «Βελτίωση επιχειρηματικού περιβάλλοντος -
Νέα εταιρική μορφή - Σήματα - Μεσίτες Ακινήτων - Ρύθμιση θεμάτων
ναυτιλίας, λιμένων και αλιείας και άλλες διατάξεις» 732

Δ. ΑΞΙΟΓΡΑΦΑ

α) Διεθνείς ρυθμίσεις

β) Ευρωπαϊκές ρυθμίσεις

γ) Εθνικές ρυθμίσεις

[63] N 5325/1932

Περί συναλλαγματικής και γραμματίου εις διαταγήν [Άρθρα 90-96] 734

[64] N 5960/1933

Περί Επιταγής [Άρθρα 70-76] 736

Ε. ΕΞΩΕΛΔΑΦΙΚΗ ΕΦΑΡΜΟΓΗ

α) Διεθνείς ρυθμίσεις

β) Ευρωπαϊκές ρυθμίσεις

[65] Κανονισμός (ΕΚ) αριθ. 2271/96

του Συμβουλίου της 22ας Νοεμβρίου 1996 για την προστασία από τις συνέπειες της εξωεδαφικής εφαρμογής ορισμένων νόμων που θεσπίστηκαν από μία τρίτη χώρα και των μέτρων που βασίζονται σε αυτούς ή απορρέουν από αυτούς [Άρθρα 1, 4-6, 11]..... 739

γ) Εθνικές ρυθμίσεις

ΣΤ. ΗΛΕΚΤΡΟΝΙΚΕΣ ΥΠΟΓΡΑΦΕΣ

α) Διεθνείς ρυθμίσεις

β) Ευρωπαϊκές ρυθμίσεις

[66] ΠΔ 150/2001

Προσαρμογή στην Οδηγία 99/93/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου σχετικά με το κοινοτικό πλαίσιο για ηλεκτρονικές υπογραφές [Άρθρα 1, 2, 4, 5]..... 744

γ) Εθνικές ρυθμίσεις

Ζ. ΠΡΟΣΩΠΙΚΑ ΔΕΔΟΜΕΝΑ

α) Διεθνείς ρυθμίσεις

β) Ευρωπαϊκές ρυθμίσεις

[66a] Κανονισμός (ΕΕ) 2016/679

Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 27ης Απριλίου 2016 για την προστασία των φυσικών προσώπων έναντι της επεξεργασίας των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα και για την ελεύθερη κυκλοφορία των δεδομένων αυτών και την κατάργηση της οδηγίας 95/46/ΕΚ (Γενικός Κανονισμός για την Προστασία Δεδομένων) [Άρθρα 3, 4, 6, 48]..... 751

γ) Εθνικές ρυθμίσεις

—
Ισχύουσες ρυθμίσεις διεθνούς ομοιόμορφου δικαίου 755

Χ. ΔΙΚΟΝΟΜΙΚΟ ΔΙΕΘΝΕΣ ΔΙΚΑΙΟ

α) Διεθνείς ρυθμίσεις

1. Αστικές και Εμπορικές Υποθέσεις

[67] Ν 2460/1997

Κύρωση Σύμβασης για τη διεθνή δικαιοδοσία και την εκτέλεση αποφάσεων σε αστικές και εμπορικές υποθέσεις..... 762

[68] Σύμβαση της 30ης Οκτωβρίου 2007

Για τη διεθνή δικαιοδοσία, την αναγνώριση και την εκτέλεση αποφάσεων σε αστικές και εμπορικές υποθέσεις [νέα Σύμβαση Λουγκάνο]..... 793

2. Διατροφές

[69] ΝΔ 4421/1964

Περί κυρώσεως της υπογραφείσης υπό της Ελλάδος εν Νέα Υόρκη την 20ήν Ιουνίου 1956 Πολυμερούς Συμβάσεως «περί διεκδικήσεως Διατροφής εις την Αλλοδαπήν»..... 843

[70] Ν 3171/2003

Κύρωση της Σύμβασης για την αναγνώριση και εκτέλεση αποφάσεων
σχετικών με υποχρεώσεις διατροφής..... 853

3. Ετεροδικία

[71] ΝΔ 503/1970

Περί κυρώσεως της υπογραφείσης εν Βιέννη την 18ην Απριλίου 1961
υπό την αιγίδα του Οργανισμού των Ηνωμένων Εθνών Σύμβασεως
«περί των διπλωματικών σχέσεων» [Άρθρα 31, 32, 37, 38] 864

[72] Ν 90/1975

Περί κυρώσεως της εν Βιέννη την 24ην Απριλίου 1963 υπογραφείσης
Διεθνούς Σύμβασεως «επί των Προξενικών Σχέσεων» [Άρθρα 43, 45]..... 867

β) Ευρωπαϊκές ρυθμίσεις

1. Αστικές και Εμπορικές Υποθέσεις

[73] Κανονισμός (ΕΕ) αριθ. 1215/2012

Του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου,
της 12ης Δεκεμβρίου 2012 για τη διεθνή δικαιοδοσία, την αναγνώριση
και την εκτέλεση αποφάσεων σε αστικές και εμπορικές υποθέσεις
(αναδιατύπωση) 869

[74] Κανονισμός (ΕΚ) αριθ. 44/2001

Του Συμβουλίου της 22ας Δεκεμβρίου 2000 για τη διεθνή δικαιοδοσία,
την αναγνώριση και την εκτέλεση αποφάσεων σε αστικές και εμπορικές
υποθέσεις 930

[75] Κανονισμός (ΕΚ) αριθ. 6/2002

Του Συμβουλίου, της 12ης Δεκεμβρίου 2001 για τα κοινοτικά σχέδια
και υποδείγματα [Άρθρο 82]..... 975

[76] Απόφαση 2009/430/ΕΚ

Του Συμβουλίου, της 27ης Νοεμβρίου 2008 σχετικά με τη σύναψη
της σύμβασης για τη διεθνή δικαιοδοσία, την αναγνώριση και
την εκτέλεση αποφάσεων σε αστικές και εμπορικές υποθέσεις 977

[77] Απόφαση 2009/397/ΕΚ

Του Συμβουλίου της 26ης Φεβρουαρίου 2009 σχετικά με την υπογραφή
εξ ονόματος της Ευρωπαϊκής Κοινότητας της σύμβασης
για τις συμφωνίες παρέκτασης της δικαιοδοσίας..... 982

[78] Οδηγία 2003/8/ΕΚ

Του Συμβουλίου της 27ης Ιανουαρίου 2003 για βελτίωση της πρόσβασης
στη δικαιοσύνη επί διασυνοριακών διαφορών μέσω της θέσπισης
στοιχειωδών κοινών κανόνων σχετικά με το ευεργέτημα πενίας
στις διαφορές αυτές [Άρθρα 1-3, 8-10, 12, 13, 19, 20]..... 1002

2. Γαμικές Διαφορές - Γονική Μέριμνα - Διατροφές - Κληρονομική Διαδοχή

[79] Κανονισμός (ΕΚ) αριθ. 2201/2003

του Συμβουλίου της 27ης Νοεμβρίου 2003 για τη διεθνή δικαιοδοσία
και την αναγνώριση και εκτέλεση αποφάσεων σε γαμικές διαφορές
και διαφορές γονικής μέριμνας, ο οποίος καταργεί τον Κανονισμό (ΕΚ)
αριθ. 1347/2000..... 1008

[80] Κανονισμός (ΕΚ) αριθ. 4/2009

του Συμβουλίου της 18ης Δεκεμβρίου 2008 για τη διεθνή δικαιοδοσία,
το εφαρμοστέο δίκαιο, την αναγνώριση και εκτέλεση αποφάσεων
και τη συνεργασία σε θέματα υποχρεώσεων διατροφής..... 1044

[81] Κανονισμός (ΕΚ) αριθ. 664/2009

Του Συμβουλίου, της 7ης Ιουλίου 2009 για τη θέσπιση διαδικασίας
για τη διαπραγμάτευση και σύναψη συμφωνιών ανάμεσα σε κράτη μέλη
και τρίτες χώρες σχετικά με τη διεθνή δικαιοδοσία, την αναγνώριση
και την εκτέλεση δικαστικών και άλλων αποφάσεων σε υποθέσεις
γαμικών διαφορών, ζητήματα γονικής μέριμνας και ζητήματα που
συνδέονται προς υποχρεώσεις διατροφής, καθώς και το εφαρμοστέο
δίκαιο σε υποθέσεις υποχρεώσεων διατροφής..... 1089

3. Τίτλοι Εκτέλεσης

[82] Κανονισμός (ΕΚ) αριθ. 805/2004

Του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου
της 21ης Απριλίου 2004 για τη θέσπιση ευρωπαϊκού εκτελεστού τίτλου
για μη αμφισβητούμενες αξιώσεις 1101

[83] Κανονισμός (ΕΚ) αριθ. 1896/2006

του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου
της 12ης Δεκεμβρίου 2006 για τη θέσπιση διαδικασίας ευρωπαϊκής
διαταγής πληρωμής 1119

[83α] Κανονισμός (ΕΕ) αριθ. 655/2014

του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου
της 15ης Μαΐου 2014 περί της διαδικασίας ευρωπαϊκής διαταγής
δέσμευσης λογαριασμού προς διευκόλυνση της διασυνорιακής
είσπραξης οφειλών σε αστικές και εμπορικές υποθέσεις 1139

4. Μικροδιαφορές

[84] Κανονισμός (ΕΚ) αριθ. 861/2007

του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου
της 11ης Ιουλίου 2007 για τη θέσπιση ευρωπαϊκής διαδικασίας
μικροδιαφορών 1188

γ) Εθνικές ρυθμίσεις

[85] Κώδικας Πολιτικής Δικονομίας

*[Άρθρα 3, 4, 22, 23 παρ. 1, 29 παρ. 1, 30 παρ. 1, 33, 35, 39, 39Α, 40 παρ. 1,
134, 136, 137, 323, 503 παρ. 3, 518, 545 παρ. 2, 564 παρ. 2, 568 παρ. 4,
592 παρ. 1, 601, 605, 683 παρ. 4, 689, 740 παρ. 2, 780, 783, 786-790,
792-798, 800, 801, 807, 810, 826, 843, 861, 903, 905, 906, 923, ΕισΝΚΠολΔ 2] 1211*

XI. ΔΙΕΘΝΗΣ ΔΙΑΙΤΗΣΙΑ

α) Εθνικές ρυθμίσεις

[86] Ν 2735/1999

Διεθνής εμπορική διαιτησία..... 1231

[87] Ν 3898/2010

Διαμεσολάβηση σε αστικές και εμπορικές υποθέσεις..... 1246
Ισχύουσες ρυθμίσεις διεθνούς ομοιόμορφου δικαίου 1253

β) Διεθνείς ρυθμίσεις

[88] ΝΔ 4220/1961

Περί κυρώσεως της εν Ν. Υόρκη την 10ην Ιουνίου 1958 υπογραφείσης συμβάσεως «περί αναγνωρίσεως και εκτελέσεως αλλοδαπών δαιτητικών αποφάσεων»..... 1254

[89] ΑΝ 608/1968

Περί κυρώσεως της συμβάσεως «διά την ρύθμισιν των σχετιζομένων προς τās επενδύσεις διαφορών μεταξύ Κρατών και υπηκόων άλλων Κρατών» 1261

γ) Ευρωπαϊκές ρυθμίσεις

[90] Οδηγία 2008/52/ΕΚ

του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 21ης Μαΐου 2008 για ορισμένα θέματα διαμεσολάβησης σε αστικές και εμπορικές υποθέσεις 1287

XII. ΔΙΚΑΣΤΙΚΗ ΣΥΝΔΡΟΜΗ

α) Διεθνείς ρυθμίσεις

[91] Ν 1334/1983

Κύρωση Σύμβασης σχετικής με την επίδοση και κοινοποίηση στο εξωτερικό δικαστικών και εξώδικων πράξεων σε αστικές ή εμπορικές υποθέσεις 1303

[92] Ν 1497/1984

Κύρωση Σύμβασης που καταργεί την υποχρέωση επικύρωσης των αλλοδαπών δημόσιων εγγράφων 1314

[93] Ν 3287/2004

Κύρωση της Σύμβασης «για τη συλλογή αποδεικτικών στοιχείων στην αλλοδαπή σε αστικές ή εμπορικές υποθέσεις» 1321

β) Ευρωπαϊκές ρυθμίσεις

[94] Κανονισμός (ΕΚ) αριθ. 1206/2001

του Συμβουλίου της 28ης Μαΐου 2001 για τη συνεργασία μεταξύ των δικαστηρίων των κρατών μελών κατά τη διεξαγωγή αποδείξεων σε αστικές ή εμπορικές υποθέσεις..... 1335

[95] Κανονισμός (ΕΚ) αριθ. 1393/2007

Του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 13ης Νοεμβρίου 2007 περί επιδόσεως και κοινοποιήσεως στα κράτη μέλη δικαστικών και εξώδικων πράξεων σε αστικές ή εμπορικές υποθέσεις («επίδοση ή κοινοποίηση πράξεων») και κατάργησης του κανονισμού (ΕΚ) αριθμ. 1348/2000 του Συμβουλίου..... 1351

[96] Κανονισμός (ΕΕ) αριθ. 2016/1191

του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 6ης Ιουλίου 2016 για την πρόωθηση της ελεύθερης κυκλοφορίας των πολιτών μέσω της απλούστευσης των απαιτήσεων για την υποβολή ορισμένων δημόσιων εγγράφων στην Ευρωπαϊκή Ένωση και την τροποποίηση του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 1024/2012s 1367

γ) Εθνικές ρυθμίσεις

Πίνακας Διμερών Διεθνών Συμβάσεων

Για το θέμα της αναγνώρισεως και κηρύξεως της εκτελεστότητας των αλλοδαπών δικαστικών αποφάσεων ή τίτλων που έχει συνάψει η Ελλάδα..... 1399

ΑΛΦΑΒΗΤΙΚΟ ΕΥΡΕΤΗΡΙΟ 1401

ΧΡΟΝΟΛΟΓΙΚΟΣ ΠΙΝΑΚΑΣ ΝΟΜΟΘΕΣΙΑΣ*

Α΄ ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΝΟΜΟΘΕΣΙΑ

Αστικός Κώδικας	5, 227, 451, 538, 586, 603, 673, 696, 703
Κώδικας Πολιτικής Δικονομίας	228, 697, 1211

ΝΟΜΟΙ

[29] Ν 4356/2015	454
[60] Ν 4355/2015	720
[118], [62] Ν 4072/2012	229, 732
[23] Ν 4020/2011	297
[42] Ν 3959/2011	588
[87] Ν 3898/2010	1246
[9α] Ν 3777/2009	108
[22] Ν 3765/2009	280
[15] Ν 3588/2007	240
[58] Ν 3348/2005	704
[93] Ν 3287/2004	1321
[70] Ν 3171/2003	853
[25] Ν 3137/2003	325
[24] Ν 2750/1999	319
[86] Ν 2735/1999	1231
[44] Ν 2472/1997	590

* Οι εντός αγκύλης αριθμοί παραπέμπουν στα νομοθετήματα και οι εκτός αγκύλης στις σελίδες.

[67] N 2460/1997	762
[31] N 2532/1997	477
[36] N 2251/1994	543
[61] N 2121/1993	729
[21] N 2102/1992	265
[43] N 1892/1990	589
[30] N 1792/1988	461
[50] N 1738/1987	675
[54] N 1709/1987	689
[20] N 1702/1987	263
[19] N 1657/1986	256
[16] N 1656/1986	247
[92] N 1497/1984	1314
[35] N 1429/1984	539
[91] N 1334/1983	1303
[46] N 1325/1983	609
[18] N 873/1979	254
[17] N 872/1979	252
[13] N 791/1978	233
[53] N 593/1977	682
[2] N 344/1976	6
[51] N 139/1975	676
[72] N 90/1975	867
[14] N 27/1975	234
[89] AN 608/1968	1261
[12] AN 89/1967	230
[64] N 5960/1933	736
[63] N 5325/1932	734
[41] N 146/1914	587

ΔΙΑΤΑΓΜΑΤΑ

[66] ΠΔ 150/2001.....	744
[5] ΠΔ 38/1992.....	35
[49] ΝΔ 472/1974.....	674
[71] ΝΔ 503/1970.....	864
[69] ΝΔ 4421/1964.....	843
[88] ΝΔ 4220/1961.....	1254
[52] ΝΔ 3989/1959.....	681

Β' ΕΥΡΩΠΑΪΚΗ ΝΟΜΟΘΕΣΙΑ

[3] Συνθήκη για τη λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης.....	13
[96] Κανονισμός (ΕΕ) αριθ. 2016/1191.....	1367
[27B] Κανονισμός (ΕΕ) αριθ. 2016/1104.....	408
[27α] Κανονισμός (ΕΕ) αριθ. 2016/1103.....	364
[66α] Κανονισμός (ΕΕ) αριθ. 2016/679.....	751
[10] Κανονισμός (ΕΕ) αριθ. 2015/848.....	121
[83α] Κανονισμός (ΕΕ) αριθ. 655/2014.....	1139
[73] Κανονισμός (ΕΕ) αριθ. 1215/2012.....	869
[47] Κανονισμός (ΕΕ) αριθ. 650/2012.....	615
[26] Κανονισμός (ΕΕ) αριθ. 1259/2010.....	349
[81] Κανονισμός (ΕΚ) αριθ. 664/2009.....	1089
[37] Κανονισμός (ΕΚ) αριθ. 662/2009.....	553
[59] Κανονισμός (ΕΚ) αριθ. 116/2009.....	718
[27], [80] Κανονισμός (ΕΚ) αριθ. 4/2009.....	363, 1044
[32] Κανονισμός (ΕΚ) αριθ. 593/2008.....	510
[95] Κανονισμός (ΕΚ) αριθ. 1393/2007.....	1351
[38] Κανονισμός (ΕΚ) αριθ. 864/2007.....	565
[84] Κανονισμός (ΕΚ) αριθ. 861/2007.....	1188

[83] Κανονισμός (ΕΚ) αριθ. 1896/2006.....	1119
[8] Κανονισμός (ΕΚ) αριθ. 1082/2006.....	80
[82] Κανονισμός (ΕΚ) αριθ. 805/2004.....	1101
[79] Κανονισμός (ΕΚ) αριθ. 2201/2003.....	1008
[7] Κανονισμός (ΕΚ) αριθ. 1435/2003.....	72
[75] Κανονισμός (ΕΚ) αριθ. 6/2002.....	975
[6] Κανονισμός (ΕΚ) αριθ. 2157/2001.....	39
[94] Κανονισμός (ΕΚ) αριθ. 1206/2001.....	1335
[74] Κανονισμός (ΕΚ) αριθ. 44/2001.....	930
[65] Κανονισμός (ΕΚ) αριθ. 2271/96.....	739
[4] Κανονισμός (ΕΟΚ) αριθ. 2137/85.....	17
[33β] Οδηγία 2014/65/ΕΕ.....	537
[10γ] Οδηγία 2014/59/ΕΕ.....	216
[10δ] Οδηγία 2009/138/ΕΚ.....	218
[90] Οδηγία 2008/52/ΕΚ.....	1287
[3α] Οδηγία 2007/36/ΕΚ.....	15
[9] Οδηγία 2005/56/ΕΚ.....	91
[33α] Οδηγία 2004/39/ΕΚ.....	536
[10ε] Οδηγία 2004/25/ΕΚ.....	225
[78] Οδηγία 2003/8/ΕΚ.....	1002
[44γ] Οδηγία 2002/47/ΕΚ.....	601
[10β], [44β] Οδηγία 2001/24/ΕΚ.....	210, 600
[10α], [44α] Οδηγία 1998/26/ΕΚ.....	209, 599
[39] Οδηγία 95/46/ΕΚ.....	584
[33] Οδηγία 93/13/ΕΟΚ.....	535
[68] Σύμβαση της 30ης Οκτωβρίου 2007.....	793
[25α] Απόφαση 2009/941/ΕΚ.....	332
[76] Απόφαση 2009/430/ΕΚ.....	977
[77] Απόφαση 2009/397/ΕΚ.....	982

β) Ευρωπαϊκές ρυθμίσεις
1. Αστικές και Εμπορικές Υποθέσεις

[73] Κανονισμός (ΕΕ) αριθ. 1215/2012
του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου
και του Συμβουλίου,
της 12ης Δεκεμβρίου 2012

για τη διεθνή δικαιοδοσία, την αναγνώριση
και την εκτέλεση αποφάσεων σε αστικές
και εμπορικές υποθέσεις (αναδιατύπωση)

(Επίσημη Εφημερίδα αριθ. L 351 της 20/12/2012
σ. 0001 - 0032)*

ΤΟ ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΙΟ ΚΑΙ ΤΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ ΤΗΣ ΕΥΡΩΠΑΪΚΗΣ ΕΝΩΣΗΣ,
Έχοντας υπόψη

Έχοντας υπόψη τη Συνθήκη για τη λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης, και ιδίως
το άρθρο 67 παράγραφος 4 και το άρθρο 81 παράγραφος 2 στοιχεία α), γ) και ε),

Έχοντας υπόψη την πρόταση της Ευρωπαϊκής Επιτροπής,

* Ο παρών Κανονισμός είναι γνωστός ως «Κανονισμός Βρυξέλλες Ια» ή ως «Κανονισμός Βρυξέλλες Ibis» .

Κατόπιν διαβιβάσεως του σχεδίου νομοθετικής πράξης στα εθνικά κοινοβούλια, Έχοντας υπόψη τη γνώμη της Ευρωπαϊκής Οικονομικής και Κοινωνικής Επιτροπής¹,

Αποφασίζοντας σύμφωνα με τη συνήθη νομοθετική διαδικασία²,

Εκτιμώντας τα ακόλουθα:

(1) Την 21η Απριλίου 2009, η Επιτροπή ενέκρινε έκθεση σχετικά με την εφαρμογή του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 44/2001 του Συμβουλίου, της 22ας Δεκεμβρίου 2000, για τη διεθνή δικαιοδοσία, την αναγνώριση και την εκτέλεση αποφάσεων σε αστικές και εμπορικές υποθέσεις³. Σύμφωνα με τα συμπεράσματα της έκθεσης, η λειτουργία του εν λόγω κανονισμού είναι γενικά ικανοποιητική, αλλά είναι επιθυμητό να βελτιωθεί η εφαρμογή ορισμένων διατάξεών του για να διευκολυνθεί περαιτέρω η ελεύθερη κυκλοφορία των αποφάσεων, και να αναβαθμιστεί ακόμη περισσότερο η πρόσβαση στη δικαιοσύνη. Δεδομένου ότι πρόκειται να επέλθει σειρά τροποποιήσεων, ο εν λόγω κανονισμός, για λόγους σαφήνειας, θα πρέπει να αναδιατυπωθεί.

(2) Κατά τη συνεδρίασή του στις Βρυξέλλες στις 10 και 11 Δεκεμβρίου 2009, το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο ενέκρινε νέο πολυετές πρόγραμμα με τίτλο «το Πρόγραμμα της Στοκχόλμς - Μια ανοικτή και ασφαλής Ευρώπη που εξυπηρετεί και προστατεύει τους πολίτες»⁴. Στο Πρόγραμμα της Στοκχόλμς το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο έκρινε ότι η διαδικασία κατάργησης όλων των ενδιάμεσων μέτρων (της κήρυξης εκτελεστότητας) θα πρέπει να συνεχισθεί κατά την περίοδο που καλύπτεται από το εν λόγω πρόγραμμα. Ταυτόχρονα η κατάργηση της κήρυξης εκτελεστότητας θα πρέπει επίσης να συνοδεύεται από σειρά διασφαλίσεων.

(3) Η Ένωση θέτει ως στόχο τη διατήρηση και την ανάπτυξη ενός χώρου ελευθερίας, ασφάλειας και δικαιοσύνης, μεταξύ άλλων διευκολύνοντας την πρόσβαση στη δικαιοσύνη, ιδίως με την αρχή της αμοιβαίας αναγνώρισης των δικαστικών και εξωδικαστικών αποφάσεων σε αστικές υποθέσεις. Προκειμένου να δημιουργήσει σταδιακά έναν τέτοιο χώρο, η Ένωση πρέπει να θεσπίσει μέτρα στον τομέα της δικαστικής συνεργασίας σε αστικές υποθέσεις, οι οποίες έχουν διασυνοριακές

1. ΕΕ C 218 της 23.7.2011, σ. 78.

2. Θέση του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου της 20ής Νοεμβρίου 2012 (δεν έχει ακόμη δημοσιευθεί στην Επίσημη Εφημερίδα) και απόφαση του Συμβουλίου της 6ης Δεκεμβρίου 2012.

3. ΕΕ L 12 της 16.1.2001, σ. 1.

4. ΕΕ C 115 της 4.5.2010, σ. 1.

επιπτώσεις, ιδίως όταν αυτό είναι απαραίτητο για την καλή λειτουργία της εσωτερικής αγοράς.

(4) Ορισμένες διαφορές μεταξύ των εθνικών κανόνων για τη δικαιοδοσία και την αναγνώριση των δικαστικών αποφάσεων δυσχεραίνουν την εύρυθμη λειτουργία της εσωτερικής αγοράς. Είναι ουσιώδης η θέσπιση διατάξεων σχετικά με την ενοποίηση των κανόνων σύγκρουσης δικαιοδοσίας στις αστικές και εμπορικές υποθέσεις, ώστε να εξασφαλίζεται ταχεία και απλή αναγνώριση και εκτέλεση των αποφάσεων που εκδίδονται σε κράτος μέλος.

(5) Οι εν λόγω διατάξεις εμπίπτουν στο χώρο της δικαστικής συνεργασίας σε αστικές υποθέσεις κατά την έννοια του άρθρου 81 της Συνθήκης για τη λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης (ΣΛΕΕ).

(6) Για να επιτευχθεί ο στόχος της ελεύθερης κυκλοφορίας των αποφάσεων σε αστικές και εμπορικές υποθέσεις, είναι αναγκαίο και ενδεδειγμένο οι κανόνες σχετικά με τη διεθνή δικαιοδοσία, την αναγνώριση και την εκτέλεση των αποφάσεων να καθορίζονται από δεσμευτικό και άμεσα εφαρμοστέο νομοθέτημα της Ένωσης.

(7) Τα τότε κράτη μέλη της Ευρωπαϊκής Κοινότητας, συνήψαν στις 27 Σεπτεμβρίου 1968, στο πλαίσιο του άρθρου 220 τέταρτη περίπτωση της Συνθήκης για την ίδρυση της Ευρωπαϊκής Οικονομικής Κοινότητας, τη σύμβαση των Βρυξελλών για τη διεθνή δικαιοδοσία και την εκτέλεση αποφάσεων σε αστικές και εμπορικές υποθέσεις, η οποία μεταγενέστερα τροποποιήθηκε από τις συμβάσεις προσχώρησης σε αυτή τη σύμβαση νέων κρατών μελών⁵ (εφεξής «σύμβαση των Βρυξελλών του 1968»). Στις 16 Σεπτεμβρίου 1988, τα τότε κράτη μέλη της Ευρωπαϊκής Κοινότητας και ορισμένα κράτη ΕΖΕΣ συνήψαν τη σύμβαση του Λουγκάνο για τη διεθνή δικαιοδοσία και την εκτέλεση αποφάσεων σε αστικές και εμπορικές υποθέσεις⁶ (εφεξής «σύμβαση του Λουγκάνο του 1988»), η οποία είναι παράλληλη με τη σύμβαση των Βρυξελλών του 1968. Η σύμβαση του Λουγκάνο του 1988 ετέθη σε εφαρμογή στην Πολωνία την 1η Φεβρουαρίου 2000.

(8) Στις 22 Δεκεμβρίου 2000 το Συμβούλιο εξέδωσε τον κανονισμό (ΕΚ) αριθ. 44/2001 που αντικατέστησε τη σύμβαση των Βρυξελλών του 1968, σε ό,τι αφορά τα εδάφη των κρατών μελών που καλύπτονται από τη ΣΛΕΕ στις σχέσεις μεταξύ των κρατών μελών εκτός της Δανίας. Με την απόφαση 2006/325/ΕΚ του Συμβου-

5. ΕΕ L 299 της 31.12.1972, σ. 32, ΕΕ L 304 της 30.10.1978, σ. 1, ΕΕ L 388 της 31.12.1982, σ. 1, ΕΕ L 285 της 3.10.1989, σ. 1, ΕΕ C 15 της 15.1.1997, σ. 1. Για ενοποιημένο κείμενο βλέπε ΕΕ C 27 της 26.1.1998, σ. 1.

6. ΕΕ L 319 της 25.11.1988, σ. 9.

λίου⁷, η Κοινότητα συνήψε συμφωνία με τη Δανία που εξασφαλίζει την εφαρμογή των διατάξεων του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 44/2001 στη Δανία. Η σύμβαση του Λουγκάνο του 1988 αναθεωρήθηκε από τη σύμβαση για τη διεθνή δικαιοδοσία, την αναγνώριση και την εκτέλεση αποφάσεων σε αστικές και εμπορικές υποθέσεις⁸, που συνήφθη στο Λουγκάνο στις 30 Οκτωβρίου 2007 από την Κοινότητα, τη Δανία, την Ισλανδία, τη Νορβηγία και την Ελβετία (εφεξής «σύμβαση του Λουγκάνο του 2007»).

(9) Η σύμβαση των Βρυξελλών του 1968 συνεχίζει να εφαρμόζεται στα εδάφη των κρατών μελών που υπάγονται στο εδαφικό πεδίο εφαρμογής της εν λόγω συμβάσεως και τα οποία αποκλείονται από τον παρόντα κανονισμό κατ' εφαρμογή του άρθρου 355 της ΣΛΕΕ.

(10) Το πεδίο εφαρμογής του παρόντος κανονισμού πρέπει να καλύπτει όλες τις κύριες αστικές και εμπορικές υποθέσεις εκτός από κάποια σαφώς καθορισμένα ζητήματα, ιδίως τις υποχρεώσεις διατροφής, που θα πρέπει να αποκλεισθούν από το πεδίο εφαρμογής του παρόντος κανονισμού μετά την έκδοση του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 4/2009 του Συμβουλίου, της 18ης Δεκεμβρίου 2008, για τη διεθνή δικαιοδοσία, το εφαρμοστέο δίκαιο, την αναγνώριση και εκτέλεση αποφάσεων και τη συνεργασία σε θέματα υποχρεώσεων διατροφής⁹.

(11) Για τους σκοπούς του παρόντος κανονισμού, στα δικαστήρια των κρατών μελών περιλαμβάνονται τα δικαστήρια που είναι κοινά σε διάφορα κράτη μέλη, όπως το Δικαστήριο της Βενελυξ, όταν ασκούν δικαιοδοσία επί ζητημάτων που εμπίπτουν στον παρόντα κανονισμό. Συνεπώς, οι αποφάσεις των δικαστηρίων αυτών πρέπει να αναγνωρίζονται και να εκτελούνται σύμφωνα με τον παρόντα κανονισμό.

(12) Ο παρών κανονισμός δεν εφαρμόζεται στη διαιτησία. Καμιά διάταξή του δεν εμποδίζει τα δικαστήρια κράτους μέλους που εκδικάζουν προσφυγή σε υπόθεση στην οποία οι διάδικοι έχουν συνάψει συμφωνία περί διαιτησίας, είτε να παραπέμπουν τους διαδίκους σε διαιτησία είτε να αναστέλλουν ή να περατώνουν τη διαδικασία, ή να εξετάζουν εάν η συμφωνία διαιτησίας είναι άκυρη, ανενεργός ή ανεφάρμοστη σύμφωνα με το εθνικό δίκαιο.

Μια απόφαση που εκδόθηκε από δικαστήριο κράτους μέλους σχετικά με το εάν μια συμφωνία διαιτησίας είναι άκυρη, ανυπόστατη ή ανεφάρμοστη, δεν υπόκειται

7. ΕΕ L 120 της 5.5.2006, σ. 22.

8. ΕΕ L 147 της 10.6.2009, σ. 5.

9. ΕΕ L 7 της 10.1.2009, σ. 1.

στους κανόνες αναγνώρισης και εκτέλεσης που καθορίζονται στον παρόντα κανονισμό, ανεξαρτήτως του εάν το δικαστήριο έκρινε το ζήτημα ως κύριο ή παρεμπιπτον.

Εξάλλου, το γεγονός ότι ένα δικαστήριο κράτους μέλους, το οποίο ασκεί διεθνή δικαιοδοσία δυνάμει του παρόντος κανονισμού ή του εθνικού δικαίου, απεφάνθη ότι μια συμφωνία περί διαιτησίας είναι άκυρη, ανυπόστατη ή ανεφάρμοστη, δεν εμποδίζει να αναγνωριστεί η απόφαση του δικαστηρίου επί της ουσίας της υποθέσεως ή, κατά περίπτωση, να εκτελεσθεί σύμφωνα με τον παρόντα κανονισμό. Αυτό δεν θίγει την αρμοδιότητα των δικαστηρίων των κρατών μελών να αποφασίζουν για την αναγνώριση και την εκτέλεση διαιτητικών αποφάσεων κατ' εφαρμογή της σύμβασης για την αναγνώριση και την εκτέλεση αλλοδαπών διαιτητικών αποφάσεων, η οποία συνήφθη στη Νέα Υόρκη στις 10 Ιουνίου 1958 (εφεξής «σύμβαση Νέας Υόρκης του 1958») και η οποία υπερισχύει του παρόντος κανονισμού.

Ο παρών κανονισμός δεν θα πρέπει να εφαρμόζεται σε προσφυγή ή παρεμπιπτούσα διαδικασία, ειδικότερα, όσον αφορά τη συγκρότηση ενός διαιτητικού δικαστηρίου, τις αρμοδιότητες των διαιτητών, τη διεξαγωγή μιας διαιτητικής διαδικασίας ή τυχόν άλλες πτυχές της εν λόγω διαδικασίας, ούτε σε τυχόν προσφυγή ή απόφαση ακύρωσης, επανεξέτασης, άσκησης ένδικου μέσου, αναγνώρισης ή εκτέλεσης διαιτητικής απόφασης.

(13) Οι δικαστικές διαφορές που υπάγονται στον παρόντα κανονισμό πρέπει να παρουσιάζουν σύνδεσμο με το έδαφος των κρατών μελών. Συνεπώς, οι κοινοί κανόνες περί διεθνούς δικαιοδοσίας θα πρέπει, κατά κανόνα, να εφαρμόζονται όταν ο εναγόμενος έχει την κατοικία του σε κράτος μέλος.

(14) Ο εναγόμενος που δεν έχει την κατοικία του σε κράτος μέλος θα πρέπει γενικώς να υπόκειται στους εθνικούς κανόνες περί διεθνούς δικαιοδοσίας που ισχύουν στο κράτος μέλος του επιληφθέντος δικαστηρίου.

Ωστόσο, προκειμένου να διασφαλιστεί η προστασία των καταναλωτών και των εργαζομένων, να προστατευθεί η διεθνής δικαιοδοσία των δικαστηρίων των κρατών μελών στις περιπτώσεις που έχουν αποκλειστική διεθνή δικαιοδοσία και να καταστεί σεβαστή η αυτονομία των διαδίκων, ορισμένοι κανόνες περί διεθνούς δικαιοδοσίας του παρόντος κανονισμού εφαρμόζονται ανεξαρτήτως του τόπου κατοικίας του εναγομένου.

(15) Οι κανόνες περί διεθνούς δικαιοδοσίας θα πρέπει να παρουσιάζουν υψηλό βαθμό προβλεψιμότητας και να βασίζονται στην αρχή της γενικής δωσιδικίας της κατοικίας του εναγομένου. Η δωσιδικία αυτή θα πρέπει να ισχύει πάντοτε, εκτός από μερικές συγκεκριμένες περιπτώσεις όπου το επίδικο αντικείμενο ή η αυτονο-

μία των διαδίκων δικαιολογεί άλλο συνδεδετικό στοιχείο. Η κατοικία των νομικών προσώπων πρέπει να καθορίζεται αυτοτελώς ώστε να αυξάνεται η διαφάνεια των κοινών κανόνων και να αποφεύγονται οι συγκρούσεις δικαιοδοσίας.

(16) Η δωσδικία της κατοικίας του εναγομένου πρέπει να συμπληρωθεί από εναλλακτικές δωσδικίες που θα ισχύουν λόγω του στενού συνδέσμου μεταξύ του δικαστηρίου και της διαφοράς ή για την ορθή απονομή της δικαιοσύνης. Η ύπαρξη στενού συνδέσμου θα πρέπει να παρέχει ασφάλεια δικαίου και να αποφεύγεται το ενδεχόμενο ο εναγόμενος να ενάγεται ενώπιον δικαστηρίου κράτους μέλους το οποίο δεν μπορούσε ευλόγως να προβλέψει. Αυτό το στοιχείο είναι σημαντικό, ιδίως σε διαφορές που αφορούν εξωσυμβατικές υποχρεώσεις οι οποίες απορρέουν από παραβιάσεις της ιδιωτικότητας και του δικαιώματος της προσωπικότητας, περιλαμβανομένης της δυσφήμισης.

(17) Ο κύριος πολιτιστικών αγαθών όπως ορίζονται στο άρθρο 1 παράγραφος 1 της οδηγίας 93/7/ΕΟΚ του Συμβουλίου, της 15ης Μαρτίου 1993, σχετικά με την επιστροφή πολιτιστικών αγαθών που έχουν παράνομα απομακρυνθεί από το έδαφος κράτους μέλους¹⁰, θα δύναται σύμφωνα με τον παρόντα κανονισμό να κινήσει διαδικασία με αντικείμενο αστική αξίωση για την ανάκτηση, βάσει δικαιώματος κυριότητας, τέτοιου πολιτιστικού αγαθού ενώπιον των δικαστηρίων του τόπου όπου ευρίσκεται το πολιτιστικό αγαθό τη στιγμή που ασκείται η προσφυγή. Οι εν λόγω διαδικασίες δεν θίγουν τις διαδικασίες που κινούνται βάσει της οδηγίας 93/7/ΕΟΚ.

(18) Στις συμβάσεις ασφάλισης, καταναλωτών και εργασίας είναι σκόπιμο να προστατεύεται το αδύναμο μέρος με ευνοϊκότερους για τα συμφέροντά του κανόνες διεθνούς δικαιοδοσίας.

(19) Η αυτονομία των μερών μιας σύμβασης όσον αφορά τον καθορισμό του αρμοδίου δικαστηρίου πρέπει να τηρείται με την επιφύλαξη των αποκλειστικών βάσεων διεθνούς δικαιοδοσίας που προβλέπονται από τον παρόντα κανονισμό, εκτός εάν πρόκειται για συμβάσεις ασφάλισης, καταναλωτών και εργασίας, όπου επιτρέπεται μόνον περιορισμένη αυτονομία.

(20) Σε περίπτωση που ανακύπτει ζήτημα σχετικά με το κατά πόσον συμφωνία παρέκτασης υπέρ δικαστηρίου ή δικαστηρίων ενός κράτους μέλους είναι άκυρη ως προς την ουσιαστική της ισχύ, το ζήτημα κρίνεται βάσει της νομοθεσίας του κράτους μέλους του δικαστηρίου ή των δικαστηρίων που ορίζονται στη συμφωνία, συμπεριλαμβανομένων των κανόνων περί συγκρούσεως δικαίων του συγκεκριμένου κράτους μέλους.

10. ΕΕ L 74 της 27.3.1993, σ. 74.

(21) Για λόγους αρμονικής απονομής της δικαιοσύνης θα πρέπει να ελαχιστοποιηθεί η πιθανότητα παράλληλης εκδίκασης μιας υπόθεσης και να αποφεύγεται η έκδοση ασυμβιβάστων αποφάσεων σε διαφορετικά κράτη μέλη. Θα πρέπει να προβλεφθεί σαφής και αποτελεσματικός μηχανισμός για την επίλυση των περιπτώσεων εκκρεμοδικίας και συνάφειας και για την αποφυγή προβλημάτων που απορρέουν από τις διαφοροποιήσεις στα κράτη μέλη ως προς τον χρόνο από τον οποίο μια υπόθεση θεωρείται ότι εκκρεμεί. Για τους σκοπούς του παρόντος κανονισμού θα πρέπει να καθοριστεί ο χρόνος αυτός αυτοτελώς.

(22) Ωστόσο, προκειμένου να βελτιωθεί η αποτελεσματικότητα των αποκλειστικών συμφωνιών παρέκτασης και να αποφεύγονται οι καταχρηστικές πρακτικές προσφυγής στη δικαιοσύνη, είναι απαραίτητο να προβλεφθεί εξαίρεση από τον γενικό κανόνα περί εκκρεμοδικίας προκειμένου να αντιμετωπίζεται ικανοποιητικά μια συγκεκριμένη περίπτωση παράλληλης εκδίκασης υπόθεσης. Πρόκειται για την περίπτωση κατά την οποία δικαστήριο που δεν έχει οριστεί σε αποκλειστική συμφωνία παρέκτασης επιλαμβάνεται διαδικασίας και το ορισθέν δικαστήριο επιλαμβάνεται μεταγενέστερα διαδικασίας για την το ίδιο αντικείμενο και την ίδια αιτία και μεταξύ των ιδίων διαδίκων. Στην περίπτωση αυτή, το πρώτο επιληφθέν δικαστήριο υποχρεούται να αναστείλει τη διαδικασία του μόλις επιληφθεί το ορισθέν δικαστήριο και έως ότου το δεύτερο αυτό δικαστήριο κηρύξει εαυτό αναρμόδιο βάσει της αποκλειστικής συμφωνίας παρέκτασης. Αυτό έχει σκοπό να διασφαλίσει ότι, σε μια τέτοια περίπτωση, θα δίδεται προτεραιότητα στο ορισθέν δικαστήριο ώστε να αποφασίσει επί της εγκυρότητας της συμφωνίας και σχετικά με τον βαθμό εφαρμογής της συμφωνίας στη διαφορά που εκκρεμεί ενώπιον του. Το ορισθέν δικαστήριο θα πρέπει να μπορεί να συνεχίσει τις εργασίες του ανεξαρτήτως του εάν το μη ορισθέν δικαστήριο απεφάσισε ήδη να αναστείλει τη διαδικασία του.

Η εξαίρεση αυτή δεν θα πρέπει να καλύπτει περιπτώσεις κατά τις οποίες οι διάδικοι έχουν συνάψει αντικρουόμενες αποκλειστικές συμφωνίες παρέκτασης ή όταν δικαστήριο που έχει οριστεί σε παρόμοια συμφωνία επιληφθεί πρώτο. Στις περιπτώσεις αυτές θα πρέπει να ισχύει η γενική διάταξη του παρόντος κανονισμού περί εκκρεμοδικίας.

(23) Ο παρών κανονισμός θα πρέπει να προβλέπει ευέλικτο μηχανισμό που επιτρέπει στα δικαστήρια των κρατών μελών να λαμβάνουν υπόψη τις διαδικασίες που εκκρεμούν ενώπιον δικαστηρίων τρίτων κρατών, λαμβάνοντας ιδίως υπόψη το κατά πόσον η απόφαση που εκδίδεται σε τρίτο κράτος θα είναι δυνατόν να αναγνωρισθεί και να εκτελεσθεί στο ενδιαφερόμενο κράτος μέλος σύμφωνα με το δίκαιο του κράτους μέλους αυτού και την ορθή απονομή της δικαιοσύνης.

(24) Για τη σωστή απονομή της δικαιοσύνης, το δικαστήριο του οικείου κράτους μέλους θα πρέπει να αξιολογεί όλα τα πραγματικά περιστατικά της ενώπιόν του υποθέσεως. Εδώ περιλαμβάνεται η σχέση μεταξύ των πραγματικών περιστατικών της υπόθεσης, των διαδίκων και του ενδιαφερόμενου τρίτου κράτους, το στάδιο που βρίσκεται η διαδικασία στο τρίτο κράτος κατά την εκκίνηση της διαδικασίας στο δικαστήριο του κράτους μέλους και το εάν ή όχι το δικαστήριο του τρίτου κράτους αναμένεται να εκδώσει απόφαση εντός ευλόγου χρονικού διαστήματος.

Η αξιολόγηση αυτή μπορεί επίσης να εξετάζει το εάν το δικαστήριο του τρίτου κράτους έχει αποκλειστική δικαιοδοσία στη συγκεκριμένη υπόθεση σε περιστάσεις στις οποίες ένα δικαστήριο κράτους μέλους θα μπορούσε να έχει αποκλειστική δικαιοδοσία.

(25) Η έννοια των ασφαλιστικών και συντηρητικών μέτρων θα πρέπει να περιλαμβάνει, λόγου χάρη, τη διαταγή συντηρητικών μέτρων με σκοπό τη συγκέντρωση πληροφοριών ή την προστασία αποδεικτικών στοιχείων, όπως αναφέρεται στα άρθρα 6 και 7 της οδηγίας 2004/48/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 29ης Απριλίου 2004, σχετικά με την επιβολή των δικαιωμάτων διανοητικής ιδιοκτησίας¹¹. Δεν θα πρέπει να περιλαμβάνει μέτρα τα οποία δεν έχουν συντηρητικό χαρακτήρα, όπως μέτρα που διατάσσουν την ακρόαση μάρτυρα. Αυτό δεν θα πρέπει να θίγει την εφαρμογή του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 1206/2001 του Συμβουλίου, της 28ης Μαΐου 2001, για τη συνεργασία μεταξύ των δικαστηρίων των κρατών μελών κατά τη διεξαγωγή αποδείξεων σε αστικές ή εμπορικές υποθέσεις¹².

(26) Η αμοιβαία εμπιστοσύνη στην απονομή της δικαιοσύνης στην Ένωση δικαιολογεί την αρχή όπως οι αποφάσεις που εκδίδονται σε ένα κράτος μέλος αναγνωρίζονται σε όλα τα κράτη μέλη χωρίς να απαιτείται ειδική διαδικασία. Επιπλέον, η σκοπιμότητα να καταστούν οι διασυνοριακές διαφορές λιγότερο χρονοβόρες και δαπανηρές δικαιολογεί την κατάργηση της κήρυξης εκτελεστότητας πριν από την εκτέλεση στο κράτος μέλος αναγνώρισης ή εκτέλεσης. Ως εκ τούτου, η απόφαση που εκδίδεται από τα δικαστήρια κράτους μέλους θα πρέπει να αντιμετωπίζεται ως εάν είχε εκδοθεί στο κράτος μέλος αναγνώρισης ή εκτέλεσης.

(27) Για τους σκοπούς της ελεύθερης κυκλοφορίας των αποφάσεων, απόφαση εκδοθείσα σε κράτος μέλος αναγνωρίζεται και εκτελείται σε άλλο κράτος μέλος ακό-

11. ΕΕ L 157 της 30.4.2004, σ. 45.

12. ΕΕ L 174 της 27.6.2001, σ. 1.

μη και εάν έχει εκδοθεί κατά προσώπου που δεν έχει την κατοικία του σε κράτος μέλος.

(28) Όταν η απόφαση περιλαμβάνει μέτρο ή διαταγή που δεν προβλέπεται στο δίκαιο του κράτους μέλους αναγνώρισης ή εκτέλεσης, το μέτρο ή η διαταγή, και κάθε σχετικό δικαίωμα, θα πρέπει κατά το δυνατόν να προσαρμοσθούν σε μέτρο ή διαταγή που κατά το εθνικό δίκαιο του κράτους μέλους έχει ισοδύναμα αποτελέσματα και παρεμφερείς στόχους. Κάθε κράτος μέλος καθορίζει τον τρόπο και τον φορέα που διενεργεί την προσαρμογή.

(29) Η άμεση εκτέλεση, στο κράτος μέλος στο οποίο ζητείται η εκτέλεση, απόφασης που έχει εκδοθεί σε άλλο κράτος μέλος χωρίς κήρυξη της εκτελεστότητας δεν πρέπει να θέτει σε κίνδυνο τον σεβασμό των δικαιωμάτων της υπεράσπισης. Συνεπώς, το πρόσωπο κατά του οποίου επιδιώκεται η εκτέλεση θα πρέπει να μπορεί να υποβάλει αίτηση άρνησης της αναγνώρισης ή εκτέλεσης απόφασης εάν θεωρεί ότι συντρέχει λόγος άρνησης αναγνώρισης. Εν προκειμένω περιλαμβάνεται το επιχείρημα ότι δεν είχε τη δυνατότητα να προετοιμάσει την υπεράσπισή του όταν η απόφαση εκδίδεται ερήμην αυτού σε αστική υπόθεση που συνδέεται με ποινική διαδικασία. Περιλαμβάνει επίσης τα επιχειρήματα τα οποία μπορεί κάποιος να επικαλεστεί βάσει συμφωνίας που έχει συναφθεί σύμφωνα με το άρθρο 59 της σύμβασης των Βρυξελλών του 1968 μεταξύ του κράτους μέλους από το οποίο ζητείται η εκτέλεση και τρίτου κράτους.

(30) Ο διάδικος που αντιτάσσεται στην εκτέλεση απόφασης που εκδόθηκε σε άλλο κράτος μέλος θα πρέπει, στο μέτρο του δυνατού, και σύμφωνα με το νομικό σύστημα του κράτους μέλους αναγνώρισης ή εκτέλεσης, να είναι σε θέση να επικαλεστεί, στην ίδια διαδικασία, εκτός από τους λόγους άρνησης κατά τον παρόντα κανονισμό, τους λόγους άρνησης που προβλέπονται στην εθνική νομοθεσία και εντός των προθεσμιών που αυτή προβλέπει.

Η αναγνώριση μιας απόφασης μπορεί, ωστόσο, να απορριφθεί μόνο εφόσον συντρέχουν ένας ή περισσότεροι από τους λόγους άρνησης που προβλέπονται στον παρόντα κανονισμό.

(31) Ενώσω εκκρεμεί ένσταση για την εκτέλεση απόφασης, τα δικαστήρια του κράτους μέλους από το οποίο ζητείται η εκτέλεση θα πρέπει να μπορούν, καθ' όλη τη διάρκεια της διαδικασίας εξέτασης της εν λόγω ένστασης, συμπεριλαμβανομένου τυχόν ένδικου μέσου, να επιτρέπουν τη συνέχιση της εκτέλεσης υπό την επιφύλαξη περιορισμού της εκτέλεσης η σύστασης εγγύησης.

(32) Για να ενημερωθεί το πρόσωπο κατά του οποίου ζητείται η εκτέλεση απόφασης που έχει εκδοθεί σε άλλο κράτος μέλος, η βεβαίωση που θεσπίζεται βάσει του πα-

ρόντος κανονισμού, εάν χρειάζεται συνοδευόμενη από την απόφαση, επιδίδεται και κοινοποιείται σε αυτό το πρόσωπο σε εύλογο χρονικό διάστημα πριν το πρώτο μέτρο της εκτέλεσης. Στο πλαίσιο αυτό, ως πρώτο μέτρο εκτέλεσης λογίζεται το πρώτο μέτρο της εκτέλεσης μετά την επίδοση και κοινοποίηση.

(33) Εφόσον ασφαλιστικά και συντηρητικά μέτρα διατάσσονται από το αρμόδιο για την ουσία της υπόθεσης δικαστήριο, θα πρέπει να εξασφαλίζεται η ελεύθερη κυκλοφορία τους σύμφωνα με τον παρόντα κανονισμό. Ωστόσο, ασφαλιστικά και συντηρητικά, μέτρα που διατάσσονται από το δικαστήριο αυτό χωρίς κλήτευση του εναγομένου δεν αναγνωρίζονται και δεν εκτελούνται δυνάμει του παρόντος κανονισμού εκτός εάν η απόφαση που περιέχει το μέτρο επιδίδεται και κοινοποιείται στον εναγόμενο πριν από την εκτέλεσή τους. Αυτό δεν αποκλείει την αναγνώριση και εκτέλεση των εν λόγω μέτρων βάσει του εθνικού δικαίου. Σε περίπτωση που τα ασφαλιστικά και συντηρητικά μέτρα διατάσσονται από δικαστήριο κράτους μέλους που δεν έχει αρμοδιότητα επί της ουσίας της υπόθεσης, οι συνέπειες των μέτρων θα πρέπει να περιορίζονται, σύμφωνα με τον παρόντα κανονισμό, στο έδαφος του οικείου κράτους μέλους.

(34) Θα πρέπει να διασφαλισθεί η συνέχεια μεταξύ της σύμβασης των Βρυξελλών του 1968, του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 44/2001 και του παρόντος κανονισμού, και γι' αυτό το σκοπό θα πρέπει να προβλεφθούν μεταβατικές διατάξεις. Η ίδια ανάγκη συνέχειας ισχύει και όσον αφορά την ερμηνεία των διατάξεων από το Δικαστήριο της Ευρωπαϊκής Ένωσης της σύμβασης των Βρυξελλών του 1968 και των κανονισμών που την αντικατέστησαν.

(35) Η τήρηση των διεθνών δεσμεύσεων που έχουν συνάψει τα κράτη μέλη έχει ως συνέπεια ότι ο παρών κανονισμός δεν θίγει τις συμβάσεις στις οποίες τα κράτη μέλη είναι συμβαλλόμενα μέρη και οι οποίες αφορούν ειδικά θέματα.

(36) Με την επιφύλαξη των υποχρεώσεων των κρατών μελών σύμφωνα με τις Συνθήκες, ο παρών κανονισμός δεν θίγει την εφαρμογή διμερών συμβάσεων και συμφωνιών μεταξύ ενός τρίτου κράτους και ενός κράτους μέλους που έχουν συναφθεί πριν την ημερομηνία έναρξης ισχύος του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 44/2001 οι οποίες αφορούν θέματα που διέπονται από τον παρόντα κανονισμό.

(37) Προκειμένου να διασφαλιστεί ότι τηρούνται ενήμερες οι βεβαιώσεις που χρησιμοποιούνται σε σχέση με την αναγνώριση ή εκτέλεση αποφάσεων, δημοσίων εγγράφων και δικαστικών συμβιβασμών στο πλαίσιο του παρόντος κανονισμού, η εξουσία έκδοσης πράξεων σύμφωνα με το άρθρο 290 ΣΛΕΕ ανατίθεται στην Επιτροπή όσον αφορά τροποποιήσεις των παραρτημάτων I και II του παρόντος κανονισμού. Είναι ιδιαίτερα σημαντικό να πραγματοποιεί η Επιτροπή τις κατάλληλες

διαβουλεύσεις κατά τις προπαρασκευαστικές εργασίες, μεταξύ άλλων σε επίπεδο εμπειρογνομόνων. Η Επιτροπή, όταν προετοιμάζει και συντάσσει κατ' εξουσιοδότηση πράξεις, θα πρέπει να εξασφαλίζει την ταυτόχρονη, έγκαιρη και κατάλληλη δι-αβίβωση των σχετικών εγγράφων στο Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο και στο Συμβούλιο.

(38) Ο παρών κανονισμός σέβεται τα θεμελιώδη δικαιώματα και τηρεί τις αρχές που αναγνωρίζονται στον Χάρτη θεμελιωδών δικαιωμάτων της Ευρωπαϊκής Ένωσης, και ιδίως το δικαίωμα πραγματικής προσφυγής και αμερόληπτου δικαστηρίου, που διασφαλίζονται στο άρθρο 47 του Χάρτη.

(39) Δεδομένου ότι οι στόχοι του παρόντος κανονισμού είναι αδύνατον να επιτευχθούν επαρκώς από τα κράτη μέλη και δύναται συνεπώς να επιτευχθούν καλύτερα σε επίπεδο Ένωσης, η Ένωση δύναται να θεσπίσει μέτρα, σύμφωνα με την αρχή της επικουρικότητας, όπως διατυπώνεται στο άρθρο 5 της Συνθήκης για την Ευρωπαϊκή Ένωση (ΣΕΕ). Σύμφωνα με την αρχή της αναλογικότητας, όπως διατυπώνεται στο εν λόγω άρθρο, ο παρών κανονισμός περιορίζεται στο ελάχιστο που απαιτείται για την επίτευξη των στόχων αυτών και δεν υπερβαίνει τα αναγκαία προς τούτο όρια.

(40) Το Ηνωμένο Βασίλειο και η Ιρλανδία, σύμφωνα με το άρθρο 3 του πρωτοκόλλου για τη θέση του Ηνωμένου Βασιλείου και της Ιρλανδίας που έχει προσαρτηθεί στη ΣΕΕ και στην τότε συνθήκη για την ίδρυση της Ευρωπαϊκής Κοινότητας, συμμετείχαν στην έκδοση και στην εφαρμογή του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 44/2001. Σύμφωνα με το άρθρο 3 του πρωτοκόλλου αριθ. 21 για τη θέση του Ηνωμένου Βασιλείου και της Ιρλανδίας όσον αφορά τον χώρο ελευθερίας, ασφάλειας και δικαιοσύνης, που έχει προσαρτηθεί στη ΣΕΕ και στη ΣΛΕΕ, το Ηνωμένο Βασίλειο και η Ιρλανδία κοινοποίησαν την επιθυμία τους να μετάσχουν στην έκδοση και την εφαρμογή του παρόντος κανονισμού.

(41) Σύμφωνα με τα άρθρα 1 και 2 του πρωτοκόλλου αριθ. 22 για τη θέση της Δανίας το οποίο έχει προσαρτηθεί στη ΣΕΕ και στη ΣΛΕΕ, η Δανία δεν συμμετέχει στην έκδοση του παρόντος κανονισμού και δεν δεσμεύεται από αυτόν ούτε υπόκειται στην εφαρμογή του, χωρίς να θίγεται η δυνατότητα της χώρας αυτής να εφαρμόσει τις τροποποιήσεις του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 44/2001 σύμφωνα με το άρθρο 3 της συμφωνίας, της 19ης Οκτωβρίου 2005, μεταξύ της Ευρωπαϊκής Κοινότητας και του Βασιλείου της Δανίας σχετικά με τη διεθνή δικαιοδοσία και την αναγνώριση και εκτέλεση αποφάσεων σε αστικές και εμπορικές υποθέσεις¹³,

ΕΞΕΔΩΣΑΝ ΤΟΝ ΠΑΡΟΝΤΑ ΚΑΝΟΝΙΣΜΟ:

13. ΕΕ L 299 της 16.11.2005, σ. 62.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Ι

Πεδίο εφαρμογής και ορισμοί

Άρθρο 1. — 1. Ο παρών κανονισμός εφαρμόζεται σε αστικές και εμπορικές υποθέσεις, ανεξάρτητα από το είδος του δικαστηρίου. Δεν καλύπτει, ιδίως, φορολογικές, τελωνειακές ή διοικητικές υποθέσεις ή την ευθύνη κράτους για πράξεις ή παραλείψεις κατά την άσκηση της κρατικής εξουσίας (*acta jure imperii*).

2. Εξαιρούνται από την εφαρμογή του:

α) η κατάσταση ή η ικανότητα δικαίου φυσικών προσώπων, περιουσιακά δικαιώματα που προκύπτουν από την έγγραφη σχέση ή από σχέση της οποίας τα αποτελέσματα εξομοιώνονται προς εκείνα του γάμου σύμφωνα με το εφαρμοστέο σε αυτήν δίκαιο·

β) οι πτωχεύσεις, οι διαδικασίες λύσης και εκκαθάρισης αφερέγγυων επιχειρήσεων ή άλλων νομικών προσώπων, οι δικαστικοί συμβιβασμοί, οι πτωχευτικοί συμβιβασμοί και άλλες ανάλογες διαδικασίες·

γ) η κοινωνική ασφάλιση·

δ) η διαιτησία·

ε) οι υποχρεώσεις διατροφής που απορρέουν από οικογενειακές σχέσεις, σχέσεις συγγένειας εξ αίματος, γάμου ή αγχιστείας·

στ) οι κληρονομικές σχέσεις, περιλαμβανομένων των υποχρεώσεων διατροφής που προκύπτουν λόγω θανάτου.

Άρθρο 2. — Για τους σκοπούς του παρόντος κανονισμού:

α) ως «απόφαση» νοείται κάθε απόφαση που εκδίδεται από δικαστήριο του κράτους μέλους, όποια και αν είναι η ονομασία της, π.χ. διάταξη, εντολή, απόφαση ή διαταγή εκτελέσεως, καθώς και κάθε απόφαση για τον προσδιορισμό των δικαστικών εξόδων από το γραμματέα του δικαστηρίου.

Για τους σκοπούς του κεφαλαίου ΙΙΙ, ο όρος «απόφαση» περιλαμβάνει ασφαλιστικά μέτρα, που διατάσσονται από δικαστήριο το οποίο έχει διεθνή δικαιοδοσία επί της ουσίας της υπόθεσης δυνάμει του παρόντος κανονισμού. Δεν περιλαμβάνει ασφαλιστικά μέτρα που διατάσσονται από τέτοιο δικαστήριο χωρίς κλήτευση του εναγομένου εκτός εάν η απόφαση που προβλέπει το μέτρο έχει επιδοθεί στον εναγόμενο πριν από την εκτέλεσή τους·

β) ως «δικαστικός συμβιβασμός» νοείται ο συμβιβασμός που έχει εγκριθεί από δικαστήριο κράτους μέλους ή έχει συναφθεί στο πλαίσιο διαδικασίας ενώπιον δικαστηρίου κράτους μέλους·

γ) ως «δημόσιο έγγραφο» νοείται το έγγραφο που έχει συνταχθεί ή καταχωρισθεί επισήμως ως δημόσιο έγγραφο στο κράτος μέλος προέλευσης και του οποίου η γνησιότητα:

- i) συνδέεται με την υπογραφή και το περιεχόμενο του δημόσιου εγγράφου και
- ii) έχει πιστοποιηθεί από δημόσια αρχή ή οποιαδήποτε άλλη εξουσιοδοτημένη προς τούτο αρχή·

δ) ως «κράτος μέλος προέλευσης» νοείται το κράτος μέλος στο οποίο, ανάλογα με την περίπτωση, εκδόθηκε η απόφαση, εγκρίθηκε ή συνήφθη ο δικαστικός συμβιβασμός ή καταρτίσθηκε επίσημα ή καταχωρήθηκε το δημόσιο έγγραφο·

ε) ως «κράτος μέλος αναγνώρισης ή εκτέλεσης» νοείται το κράτος μέλος όπου γίνεται επίκληση της αναγνώρισης της απόφασης, ή ζητείται η εκτέλεση της απόφασης, του δικαστικού συμβιβασμού ή του δημοσίου εγγράφου·

στ) ως «δικαστήριο προέλευσης» νοείται το δικαστήριο που εξέδωσε την απόφαση η αναγνώριση της οποίας αποτελεί αντικείμενο επίκλησης ή, η εκτέλεση της οποίας επιδιώκεται.

Άρθρο 3. — Για τους σκοπούς του παρόντος κανονισμού ο όρος «δικαστήριο» περιλαμβάνει τις ακόλουθες αρχές στο μέτρο που είναι αρμόδιες για ζητήματα που εμπίπτουν στο πεδίο εφαρμογής του παρόντος κανονισμού:

α) στην Ουγγαρία, στις συνοπτικές διαδικασίες διαταγών πληρωμής (fizetési meghagyásos eljárást), τον συμβολαιογράφο (közjegyző)·

β) στη Σουηδία, στις συνοπτικές διαδικασίες διαταγών πληρωμής (betalningsföreläggande) και αρωγής (handräckning), την Αρχή αναγκαστικής είσπραξης (Kronofogdemyndigheten).

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΙΙ

Διεθνής δικαιοδοσία

Τμήμα 1

Γενικές διατάξεις

Άρθρο 4. — 1. Με την επιφύλαξη των διατάξεων του παρόντος κανονισμού, τα πρόσωπα που έχουν την κατοικία τους στο έδαφος κράτους μέλους ενάγονται ενώπιον των δικαστηρίων αυτού του κράτους μέλους, ανεξάρτητα από την ιθαγένειά τους.

2. Τα πρόσωπα που δεν έχουν την ιθαγένεια του κράτους μέλους στο οποίο κατοικούν, υπάγονται, στο κράτος αυτό, στους κανόνες διεθνούς δικαιοδοσίας που ισχύουν για τους ημεδαπούς.

Άρθρο 5. — 1. Τα πρόσωπα που έχουν την κατοικία τους σε κράτος μέλος μπορούν να εναχθούν ενώπιον των δικαστηρίων άλλου κράτους μέλους μόνο σύμφωνα με τους κανόνες που περιλαμβάνονται στα τμήματα 2 έως 7 του παρόντος κεφαλαίου.

2. Ειδικότερα, δεν εφαρμόζονται σε βάρος των προσώπων που αναφέρονται στην παράγραφο 1 οι εθνικοί κανόνες περί δικαιοδοσίας που κοινοποιούνται από τα κράτη μέλη στην Επιτροπή σύμφωνα με το άρθρο 76 παράγραφος 1 στοιχείο α).

Άρθρο 6. — 1. Αν ο εναγόμενος δεν έχει την κατοικία του σε κράτος μέλος, η διεθνής δικαιοδοσία των δικαστηρίων κάθε κράτους μέλους ρυθμίζεται από το δικαιο του κράτους μέλους, με την επιφύλαξη του άρθρου 18 παράγραφος 1, του άρθρου 21 παράγραφος 2, και των άρθρων 24 και 25.

2. Κατά του εναγομένου αυτού, κάθε πρόσωπο που έχει την κατοικία του σε κράτος μέλος, ανεξάρτητα από την ιθαγένειά του, μπορεί να επικαλεσθεί στο κράτος μέλος αυτό, όπως και οι ημεδαποί, τους εκεί ισχύοντες κανόνες δικαιοδοσίας, και ιδίως εκείνους που κοινοποιήθηκαν από το κράτος μέλος στην Επιτροπή βάσει του άρθρου 76 παράγραφος 1 στοιχείο α).

Τμήμα 2

Ειδικές δικαιοδοσίες

Άρθρο 7. — Πρόσωπο που έχει την κατοικία του σε κράτος μέλος μπορεί να εναχθεί σε άλλο κράτος μέλος:

1) α) ως προς διαφορές εκ συμβάσεως, ενώπιον του δικαστηρίου του τόπου όπου εκπληρώθηκε ή οφείλει να εκπληρωθεί η παροχή·

β) για τους σκοπούς της εφαρμογής της παρούσας διάταξης, και εφόσον δεν συμφωνήθηκε διαφορετικά, ο τόπος εκπλήρωσης της επίδικης παροχής είναι:

– εφόσον πρόκειται για πώληση εμπορευμάτων, ο τόπος του κράτους μέλους όπου, δυνάμει της σύμβασης, έγινε ή έπρεπε να γίνει η παράδοση των εμπορευμάτων,

– εφόσον πρόκειται για παροχή υπηρεσιών, ο τόπος του κράτους μέλους όπου, δυνάμει της σύμβασης, έγινε ή έπρεπε να γίνει η παροχή των υπηρεσιών·

γ) το στοιχείο α) εφαρμόζεται, εφόσον δεν εφαρμόζεται το στοιχείο β)·

2) ως προς ενochές εξ αδικπραξίας ή οιονεί αδικπραξίας, ενώπιον του δικαστηρίου του τόπου όπου συνέβη ή ενδέχεται να συμβεί το ζημιογόνο γεγονός·

3) σε περιπτώσεις αγωγής αποζημίωσης ή αγωγής αποκατάστασης της προτέρας κατάστασης που θεμελιώνεται σε αξιόποινη πράξη, ενώπιον του δικαστηρίου όπου ασκείται η ποινική δίωξη, κατά το μέτρο που σύμφωνα με το δίκαιό του το δικαστήριο αυτό μπορεί να επιληφθεί της πολιτικής αγωγής·

4) σε περιπτώσεις αστικής αγωγής για την ανάκτηση, βάσει δικαιώματος κυριότητας, πολιτιστικού αγαθού, όπως αυτά ορίζονται στο άρθρο 1 σημείο 1 της οδηγίας 93/7/ΕΟΚ, που ασκείται από πρόσωπο που διεκδικεί το δικαίωμα ανάκτησης ενώπιον των δικαστηρίων του τόπου όπου ευρίσκεται το πολιτιστικό αγαθό κατά τη στιγμή της άσκησης της αγωγής·

5) ως προς διαφορές σχετικές με την εκμετάλλευση υποκαταστήματος, πρακτορείου ή κάθε άλλης εγκατάστασης, ενώπιον του δικαστηρίου της τοποθεσίας τους·

6) για διαφορές κατά ιδρυτή, trustee ή δικαιούχου ενός trust που έχει συσταθεί είτε δυνάμει νόμου, είτε γραπτά ή προφορικά με γραπτή επιβεβαίωση, ενώπιον των δικαστηρίων του κράτους μέλους στο έδαφος του οποίου το trust έχει την έδρα του·

7) σε διαφορές σχετικές με πληρωμή της αμοιβής που απαιτείται για την αρωγή ή τη διάσωση φορτίου ή ναύλου, ενώπιον του δικαστηρίου στην περιφέρεια του οποίου το εν λόγω φορτίο ή ο αντίστοιχος ναύλος:

α) έχει κατασχεθεί για να εξασφαλισθεί η πληρωμή αυτή· ή

β) θα μπορούσε να είχε κατασχεθεί για το σκοπό αυτό, αλλά παρασκέθηκε εγγύηση ή άλλου είδους ασφάλεια·

η παρούσα διάταξη εφαρμόζεται μόνον εφόσον προβάλλεται ο ισχυρισμός ότι ο εναγόμενος έχει δικαίωμα επί του φορτίου ή του ναύλου, ή ότι είχε τέτοιο δικαίωμα κατά το χρόνο της εν λόγω αρωγής ή διάσωσης.

Άρθρο 8. — Ένα πρόσωπο που έχει την κατοικία του στο έδαφος κράτους μέλους μπορεί επίσης να εναχθεί:

1) εφόσον υπάρχουν πολλοί εναγόμενοι, ενώπιον του δικαστηρίου του τόπου κατοικίας ενός εξ αυτών, υπό την προϋπόθεση ότι υπάρχει τόσο στενή συνάφεια μεταξύ των αγωγών ώστε να ενδείκνυται να συνεκδικαστούν και να κριθούν συγχρόνως, προκειμένου να αποφευχθεί ο κίνδυνος έκδοσης ασυμβίβαστων αποφάσεων λόγω της χωριστής εκδίκασής τους·

2) αν πρόκειται για προσεπίκληση δικονομικού εγγυητή ή άλλη προσεπίκληση, ενώπιον του δικαστηρίου της κύριας δίκης, εκτός αν μόνος σκοπός της ήταν να απομακρύνει τον εγγυητή ή τον προσεπικαλούμενο από το δικαστήριο που θα είχε διεθνή δικαιοδοσία στην περίπτωση τους·

3) αν πρόκειται για ανταγωγή που απορρέει από την ίδια σύμβαση ή τα ίδια πραγματικά περιστατικά στα οποία στηρίζεται η κύρια αγωγή, ενώπιον του δικαστηρίου όπου εκκρεμεί η αγωγή αυτή·

4) ως προς διαφορές εκ συμβάσεως, εάν η αγωγή μπορεί να συνδυασθεί με αγωγή κατά του ίδιου εναγομένου σε διαφορές που αφορούν εμπράγματα δικαιώματα επί ακινήτου, ενώπιον του δικαστηρίου του κράτους μέλους της τοποθεσίας του ακινήτου.

Άρθρο 9. — Όταν, σύμφωνα με τον παρόντα κανονισμό, δικαστήριο κράτους μέλους έχει διεθνή δικαιοδοσία για να κρίνει αγωγές αστικής ευθύνης που απορρέουν από χρησιμοποίηση ή εκμετάλλευση πλοίου, το δικαστήριο αυτό ή κάθε άλλο που το υποκαθιστά, σύμφωνα με το εσωτερικό δίκαιο αυτού του κράτους μέλους, εκδικάζει και τα αιτήματα σχετικά με τον περιορισμό αυτής της ευθύνης.

Τμήμα 3

Διεθνής δικαιοδοσία σε υποθέσεις ασφαλίσεων

Άρθρο 10. — Σε υποθέσεις ασφαλίσεων η διεθνής δικαιοδοσία ρυθμίζεται από το παρόν τμήμα, με την επιφύλαξη των διατάξεων του άρθρου 6 και του άρθρου 7 σημείο 5.

Άρθρο 11. — 1. Ένας ασφαλιστής ο οποίος έχει την κατοικία του σε κράτος μέλος μπορεί να εναχθεί:

- α) ενώπιον των δικαστηρίων του κράτους μέλους όπου έχει την κατοικία του·
- β) σε άλλο κράτος μέλος, εφόσον την αγωγή έχει ασκήσει ο αντισυμβαλλόμενος του ασφαλιστή, ο ασφαλισμένος ή δικαιούχος, ενώπιον του δικαστηρίου του τόπου κατοικίας του ενάγοντος· ή
- γ) αν πρόκειται για συνασφαλιστή, ενώπιον του δικαστηρίου του κράτους μέλους στο οποίο έχει εναχθεί ο κύριος ασφαλιστής.

2. Όταν ο ασφαλιστής δεν έχει κατοικία στο έδαφος κράτους μέλους, αλλά διαθέτει υποκατάστημα, πρακτορείο ή οποιαδήποτε άλλη εγκατάσταση σε κράτος μέλος, θεωρείται, για διαφορές σχετικές με την εκμετάλλευσή τους, ότι έχει την κατοικία του στο έδαφος αυτού του κράτους μέλους.

Άρθρο 12. — Ο ασφαλιστής μπορεί επιπλέον να εναχθεί ενώπιον των δικαστηρίων του τόπου όπου συνέβη το ζημιογόνο γεγονός, αν πρόκειται για ασφάλιση αστικής ευθύνης ή για ασφάλιση ακινήτων. Το ίδιο ισχύει αν η ασφάλιση αφορά από κοινού ακίνητα και κινητά που καλύπτονται από το ίδιο ασφαλιστήριο και η προσβολή τους οφείλεται στην ίδια αιτία.

Άρθρο 13. — 1. Σε υποθέσεις ασφάλισης αστικής ευθύνης, ο ασφαλιστής μπορεί επίσης να προσεπικληθεί ενώπιον του δικαστηρίου που έχει επιληφθεί της αγωγής του ζημιωθέντος κατά του ασφαλισμένου, αν το δίκαιο του δικαστηρίου το επιτρέπει.

2. Οι διατάξεις των άρθρων 10, 11 και 12 εφαρμόζονται σε περίπτωση ευθείας αγωγής του ζημιωθέντος κατά του ασφαλιστή, εφόσον η ευθεία αγωγή επιτρέπεται.

3. Αν το δίκαιο που διέπει την ευθεία αγωγή προβλέπει την προσεπίκληση του αντισυμβαλλομένου του ασφαλιστή ή του ασφαλισμένου, το ίδιο δικαστήριο έχει δικαιοδοσία και ως προς αυτούς.

Άρθρο 14. — 1. Με την επιφύλαξη των διατάξεων του άρθρου 13 παράγραφος 3, η αγωγή του ασφαλιστή μπορεί να ασκηθεί μόνον ενώπιον των δικαστηρίων του κράτους μέλους στο οποίο έχει την κατοικία του ο εναγόμενος, ανεξάρτητα αν είναι ο αντισυμβαλλόμενος του ασφαλιστή, ο ασφαλισμένος ή δικαιούχος.

2. Οι διατάξεις του παρόντος τμήματος δεν θίγουν το δικαίωμα άσκησης ανταγωγής ενώπιον του δικαστηρίου στο οποίο εκκρεμεί, σύμφωνα με τις διατάξεις του παρόντος τμήματος, η κύρια αγωγή.

Άρθρο 15. — Παρέκκλιση από τις διατάξεις του παρόντος τμήματος είναι δυνατή μόνο με συμφωνία:

- 1) μεταγενέστερη της γένεσης της διαφοράς·
- 2) που επιτρέπει στον αντισυμβαλλόμενο, τον ασφαλισμένο ή σε δικαιούχο να προσφύγει και σε άλλα δικαστήρια εκτός από τα προβλεπόμενα στο παρόν τμήμα·
- 3) που έχει συναφθεί μεταξύ ασφαλιστή και αντισυμβαλλομένου με κατοικία ή συνήθη διαμονή, κατά το χρόνο σύναψης της σύμβασης, στο ίδιο κράτος μέλος, και έχει ως αποτέλεσμα την ανάθεση διεθνούς δικαιοδοσίας στα δικαστήρια αυτού του κράτους μέλους, ακόμα και αν το ζημιόγONO γεγονός συμβεί στην αλλοδαπή, εκτός αν το δίκαιο του απαγορεύει τέτοια συμφωνία·
- 4) έχει συναφθεί με αντισυμβαλλόμενο που δεν έχει την κατοικία του σε κράτος μέλος, εκτός αν πρόκειται για υποχρεωτική ασφάλιση ή για ασφάλιση ακινήτου που βρίσκεται σε κράτος μέλος· ή
- 5) αφορά ασφαλιστική σύμβαση, εφόσον αυτή καλύπτει έναν ή περισσότερους κινδύνους από τους αναφερόμενους στο άρθρο 16.

Άρθρο 16. — Οι αναφερόμενοι κίνδυνοι στο άρθρο 15 σημείο 5 είναι οι ακόλουθοι:

- 1) κάθε απώλεια ή ζημία σε:
 - α) πλοία, εγκαταστάσεις ανοικτά των ακτών και στην ανοικτή θάλασσα ή αεροσκάφη, η οποία συνδέεται με τη χρησιμοποίησή τους για εμπορικούς σκοπούς·
 - β) εμπορεύματα, εκτός από τις αποσκευές επιβατών, κατά τη διάρκεια μεταφοράς που πραγματοποιείται με αυτά τα πλοία ή αεροσκάφη, είτε ολικά είτε σε συνδυασμό με άλλα μεταφορικά μέσα·
- 2) κάθε είδος ευθύνης, εκτός από την ευθύνη για σωματικές βλάβες των επιβατών ή για απώλεια ή ζημία των αποσκευών τους:

- α) από τη χρησιμοποίηση ή εκμετάλλευση πλοίων, εγκαταστάσεων ή αεροσκαφών, σύμφωνα με το σημείο 1 στοιχείο α) ανωτέρω, στο μέτρο που, όσον αφορά τα τελευταία, το δίκαιο του κράτους μέλους εγγραφής του αεροσκάφους δεν απαγορεύει τις συμφωνίες διεθνούς δικαιοδοσίας ως προς την ασφάλιση των κινδύνων αυτών·
- β) για ζημίες που προκαλούνται από εμπορεύματα κατά τη διάρκεια μεταφοράς υπό την έννοια του σημείου 1 στοιχείο β) ανωτέρω·
- 3) κάθε χρηματική ζημία συνδεδεμένη με τη χρησιμοποίηση ή εκμετάλλευση πλοίων, εγκαταστάσεων ή αεροσκαφών, σύμφωνα με το σημείο 1 στοιχείο α) ανωτέρω, ιδίως ζημία σχετική με το ναύλο ή τη ναύλωση·
- 4) κάθε άλλος κίνδυνος που συνδέεται προς έναν από τους αναφερόμενους στα σημεία 1 έως 3·
- 5) υπό την επιφύλαξη των προαναφερόμενων σημείων 1 έως 4, όλοι οι «μεγάλοι κίνδυνοι» όπως ορίζονται στην οδηγία 2009/138/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 25ης Νοεμβρίου 2009, σχετικά με την ανάληψη και την άσκηση δραστηριοτήτων ασφάλισης και αντασφάλισης (Φερεγγυότητα ΙΙ)¹⁴.

Τμήμα 4

Διεθνής δικαιοδοσία σε συμβάσεις καταναλωτών

Άρθρο 17. — 1. Σε συμβάσεις που ο σκοπός τους μπορεί να θεωρηθεί ξένος προς την επαγγελματική δραστηριότητα του προσώπου που τις καταρτίζει, του καταναλωτή, η διεθνής δικαιοδοσία καθορίζεται από τις διατάξεις του παρόντος τμήματος με την επιφύλαξη του άρθρου 6 και του άρθρου 7 σημείο 5:

- α) όταν πρόκειται για σύμβαση πώλησης αγαθών με τμηματική καταβολή του τιμήματος·
- β) όταν πρόκειται για σύμβαση δανείου με σταδιακή εξόφληση ή παροχής πίστωσης με άλλη μορφή για τη χρηματοδότηση της αγοράς αγαθών· ή
- γ) σε όλες τις άλλες περιπτώσεις, όταν η σύμβαση έχει συναφθεί με πρόσωπο το οποίο ασκεί εμπορικές ή επαγγελματικές δραστηριότητες στο έδαφος του κράτους μέλους κατοικίας του καταναλωτή ή κατευθύνει με οποιοδήποτε τρόπο τέτοιου είδους δραστηριότητες σε αυτό το κράτος μέλος ή σε διάφορα κράτη, συμπεριλαμβανόμενα

14. ΕΕ L 335 της 17.12.2009, σ. 1.

βανομένου του εν λόγω κράτους μέλους, και η σύμβαση εμπίπτει στο πεδίο των εν λόγω δραστηριοτήτων.

2. Όταν ο αντισυμβαλλόμενος του καταναλωτή δεν έχει την κατοικία του σε κράτος μέλος αλλά έχει υποκατάστημα, πρακτορείο ή άλλη εγκατάσταση σε κράτος μέλος, θεωρείται, ως προς τις διαφορές τις σχετικές με την εκμετάλλευσή τους, ότι έχει την κατοικία του στο έδαφος αυτού του κράτους μέλους.

3. Το παρόν τμήμα δεν εφαρμόζεται στις συμβάσεις μεταφοράς, πλην των συμβάσεων στο συνολικό τίμημα των οποίων περιλαμβάνεται ο συνδυασμός δαπανών ταξιδιού και καταλύματος.

Άρθρο 18. — 1. Αγωγή του καταναλωτή κατά του αντισυμβαλλομένου ασκείται είτε ενώπιον των δικαστηρίων του κράτους μέλους στο έδαφος του οποίου έχει την κατοικία του ο αντισυμβαλλόμενος είτε, χωρίς να λαμβάνεται υπόψη η κατοικία του αντισυμβαλλομένου, ενώπιον των δικαστηρίων του τόπου κατοικίας του καταναλωτή.

2. Αγωγή του αντισυμβαλλομένου κατά του καταναλωτή ασκείται μόνον ενώπιον των δικαστηρίων του κράτους μέλους στο έδαφος του οποίου έχει την κατοικία του ο καταναλωτής.

3. Το παρόν άρθρο δεν θίγει το δικαίωμα άσκησης ανταγωγής ενώπιον του δικαστηρίου στο οποίο εκκρεμεί, σύμφωνα με τις διατάξεις του παρόντος τμήματος, η κύρια αγωγή.

Άρθρο 19. — Παρέκκλιση από τις διατάξεις του παρόντος τμήματος είναι δυνατή μόνο με συμφωνία:

1) μεταγενέστερη της γένεσης της διαφοράς· ή

2) που επιτρέπει στον καταναλωτή να προσφύγει και σε άλλα δικαστήρια εκτός από αυτά που προβλέπονται στο παρόν τμήμα· ή

3) που έχει συναφθεί μεταξύ καταναλωτή και αντισυμβαλλομένου με κατοικία ή συνθήκη διαμονής, κατά το χρόνο σύναψης της σύμβασης, στο ίδιο κράτος μέλος και απονέμει διεθνή δικαιοδοσία στα δικαστήρια αυτού του κράτους μέλους, εκτός αν το δίκαιο αυτού του κράτους μέλους απαγορεύει τέτοια συμφωνία.

Τμήμα 5

Διεθνής δικαιοδοσία σε ατομικές συμβάσεις εργασίας

Άρθρο 20. — 1. Ως προς διαφορές από ατομικές συμβάσεις εργασίας, η διεθνής δικαιοδοσία καθορίζεται από τις διατάξεις του παρόντος τμήματος, με την επιφύλαξη του άρθρου 6, του άρθρου 7 σημείο 5 και, όταν η διαδικασία κινείται κατά εργοδότη, του άρθρου 8 σημείο 1.

2. Όταν εργαζόμενος συνάπτει ατομική σύμβαση εργασίας με εργοδότη ο οποίος δεν έχει την κατοικία του σε κράτος μέλος, αλλά διαθέτει υποκατάστημα, πρακτορείο ή οποιαδήποτε άλλη εγκατάσταση σε κράτος μέλος, τότε ο εργοδότης θεωρείται ότι για διαφορές σχετικές με τις εργασίες του υποκαταστήματος, πρακτορείου ή άλλης εγκατάστασης έχει την κατοικία του σ' αυτό το κράτος μέλος.

Άρθρο 21. — 1. Εργοδότης που έχει την κατοικία του στο έδαφος κράτους μέλους μπορεί να εναχθεί:

- α) ενώπιον των δικαστηρίων του κράτους μέλους όπου έχει την κατοικία του· ή
- β) σε άλλο κράτος μέλος:

i) ενώπιον των δικαστηρίων του τόπου στον οποίο ή από τον οποίο ο εργαζόμενος συνήθως εκτελεί την εργασία του ή των δικαστηρίων του τελευταίου τόπου στον οποίο ή από τον οποίο συνήθως εκτελούσε την εργασία του· ή

ii) εάν ο εργαζόμενος δεν εκτελεί ή δεν εκτελούσε συνήθως την εργασία του στην ίδια πάντοτε χώρα, ενώπιον των δικαστηρίων του τόπου στον οποίο είναι ή ήταν εγκατεστημένη η επιχείρηση που τον προσέλαβε.

2. Ο εργοδότης ο οποίος δεν έχει την κατοικία του σε κράτος μέλος ενάγεται ενώπιον δικαστηρίου κράτους μέλους σύμφωνα με την παράγραφο 1 στοιχείο β).

Άρθρο 22. — 1. Ο εργοδότης μπορεί να ασκήσει αγωγή μόνο ενώπιον των δικαστηρίων του κράτους μέλους στο έδαφος του οποίου ο εργαζόμενος έχει την κατοικία του.

2. Οι διατάξεις του παρόντος τμήματος δεν θίγουν το δικαίωμα άσκησης ανταγωγής ενώπιον του δικαστηρίου στο οποίο εκκρεμεί, σύμφωνα με τις διατάξεις του παρόντος τμήματος, η κύρια αγωγή.

Άρθρο 23. — Παρέκκλιση από τις διατάξεις του παρόντος τμήματος είναι δυνατή μόνο με συμφωνία που:

ISBN: 978-960-622-292-4

14700
